

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
PEDAGOĢIJAS, PSIHOLOĢIJAS UN MĀKSLAS
FAKULTĀTE
PIEAUGUŠO PEDAGOĢISKĀS IZGLĪTĪBAS CENTRS

**Lasītprasmju veidošana un attīstīšanas iespējas
bibliotekārajās stundās sākumskolā**

DIPLOMDARBS

Autore: **Anita Silīņa**
Studenta apliecības Nr.: as 10008
Darba vadītāja: Dr. filol., profesore I. Stikāne

RĪGA 2012

ANOTĀCIJA

Diplomdarba nosaukums „Lasītprasmju veidošana un attīstīšanas iespējas bibliotekārajās stundās sākumskolā”.

Diplomdarba mērķis: izpētīt 3. un 4.kl. skolēnu lasītprasmes pilnveides iespējas.

Darbā ir 73 lpp. Darbs sastāv no 3 daļām un 18 pielikumiem. Darbā ir 2 tabulas, 23 attēli, izmantoti 32 literārie avoti.

Atslēgas vārdi: lasītprasmes, lasītintereses, bibliotekārās stundas.

Darbā pievērsta uzmanību lasītprasmju nozīmei personības veidošanā, analizētas bibliotekārās stundas kā lasīšanas interešu pilnveidotājas. Trešā nodaļa veltīta pedagoģiskajai izmēģinājuma darbībai.

Zinātniski pētnieciskās metodes:

- literatūras analīze,
- anketēšana,
- pedagoģiskā izmēģinājuma darbība.

Pamatojoties uz zinātniski pētnieciskās literatūras analīzi, darba pētījuma rezultātiem un vērojumiem, var secināt, ka uzdevumi ir izpildīti, mērķis ir sasniegts.

ABSTRACT

Although many scholars have discussed and investigated the advantages of Formation and possibilities of developing reading skills in the library lessons in elementary school and in particular its motivating aspect, little reseach has been undertaken to confirm this. The purpose of the diploma paper is to folder a deeper understanding of this teaching method, and how it can be used to raise motivation in a real classroom setitng. The following methods were used:quantitative research method as the primary method using an experiment as the research type, an analysis of literature and a qualitative method to analyse quantitative data gathered from questionnaires, as well as students written work and classroom observation as data gathering instruments. The results obtained suggest that the library lessons in elementary school enchances student intrinsic and extrinsic motivation and therefore it should be used as a complement to every bigger theme with the aim to promote students proficiency developing reading skills in the library.

SATURS

1. Lasītprasmes nozīme personības izveidē	7
1.1. Lasīšanas veidi un metodika	10
1.2. Ārpusklases lasīšana kā personības veidotāja	16
1.3. Vecāku loma lasītprasmes pilnveidē	19
2. Bibliotekārās stundas kā lasīšanas interešu pilnveidotājas.....	21
3. Pedagoģiskā izmēģinājuma darbība.....	28
3.1. Situācijas izpēte vidusskolas bibliotēkā	28
3.2. Mācību metodiskās sistēmas izstrāde	35
3.3. Pedagoģiskās izmēģinājuma darbības rezultātu apkopošana.....	41
Nobeigums.....	48
Izmantotā literatūra un avoti.....	50
Pielikumi	52
1.pielikums Lasīšanas tehnika	53
2.pielikums Ārpusklases literatūras lasīšanas klades paraugs	54
3.pielikums Pārrunas par izlasīto grāmatu.....	55
4.pielikums Grāmatu izstādes	56
5.pielikums Tikšanās bibliotēkā.....	57
6.pielikums Grāmatu lasīšana priekšā	58
7.pielikums Grāmatu lasīšana	59
8.pielikums Saruna par izlasīto	60
9.pielikums Ausekļa dzejas apskats	61
10.pielikums Skolēnu ekskursija uz Zvaigzni ABC	62
11.pielikums Anketa 3.-4. klases skolēniem	63
12.pielikums Anketa skolotājiem.....	65
13.pielikums Anketa 3.-4. klases skolēnu vecākiem.....	66
14.pielikums Darba lapa. Z. Ērgle – rakstniece, ar pilsētu saistīta māksliniece	67
15.pielikums Z. Ērgle – rakstniece, ar pilsētu saistīta māksliniece stundas fotogrāfijas.	68
16.pielikums Iepazīšanās ar Ē. Kestnera daiļradi stundas fotogrāfijas.	69
17.pielikums „Burtiņš, burtiņš, komatiņš” stundas fotogrāfijas.	70
18.pielikums Anketa 3.-4. klases skolēniem	71
19.pielikums Anketa skolēniem par lasīšanas lomu tavā dzīvē.....	72

IEVADS

Izglītība lielā mērā nosaka sabiedrības attīstības līmeni. Izglītībai jāsekmē attīstītas, garīgi bagātas, kulturālas un tikumiskas personības veidošanos. Labai lasītprasmei ir liela nozīme visu mācību priekšmetu apgūvē. Šis uzdevums nopietni realizējams jau ar pirmajām skolas dienām.

Laikrakstā „Izglītība un kultūra” Daigas Kļanskas rakstā „Rakstītprasmes un lasītprasmes pasliktināšanās pazemina skolēnu sekmes” apkopotas ziņas par lasītprasmi un secināts, ka gan pedagogi praktiķi, gan Eiropas Padomes (EP) un Eiropas Komisijas (EK) pārstāvji 2010. gada kopīgajā progresa ziņojumā par darba programmas ”Izglītība un apmācība 2010.” īstenošanu atzinuši, ka skolēnu lasītprasme un rakstītprasme pasliktinās. Nepietiekama lasītprasme un rakstītprasme atstāj negatīvu ietekmi uz skolēnu zināšanām un cilvēka tālākizglītību turpmākajā dzīvē (15, 4. lpp.).

Skolēnu audzināšana un mācīšana, kā arī viņu spēju izkopšana nav iedomājama, ja skolēni neapgūst lasītprasmi un neiemanto paradumu regulāri lasīt. Vairāku gadu problēma parādās, ka skolēniem nepatīk lasīt un ir problēmas ar lasītprasmi.

Lasīšana attīsta un bagātina skolēnu vārdu krājumu un izkopj spriešanas spējas. Lasīšana veicina gan intelektuālo, gan tikumisko attīstību, veicina un nostiprina domāšanu un zinātkāri. Jāuzsver lasītinteresu un lasītprasmes saistība. Bibliotekārajām stundām jābūt kā papildinājumam latviešu valodas mācībām, kur lasīšana, darbs ar tekstiem, valodu, arī lasītprasmes vērtēšana notiek vairāk. Pie tam vislabākie rezultāti sagaidāmi tad, ja notiek bibliotekāra un skolotāju sadarbība.

Prasme lasīt ir ne tikai runas un prāta darbības veids, bet arī pašaudzināšanas un pašattīstības līdzeklis. Tas ir vesels prasmju un iemaņu apkopojums, bez kura skolēni nespētu apgūt visus citus mācību priekšmetus, kā arī iegūt informāciju no jebkura rakstiska materiāla.

Lai rosinātu lasītprīeku un piesaistītu jaunos lasītājus bibliotēkai, tiek rīkoti dažādi pasākumi: skolēnu ekskursijas, bērnu radošo darbu izstādes, konkursi, grāmatu atvēršanas svētki, tikšanās ar darbu autoriem un māksliniekiem, tematiskās diskusijas kopā ar izdevējiem. Tas viss ietverts bibliotekārajās stundās, kur šie pasākumi papildina tās.

Prieks par skolēniem, kuru valoda ir raita un bagāta, kuri, lasot ar interesi, spēj iekļaut savā redzeslokā plašāku tekstu, izprast to.

Tādēļ diplomdarba uzdevums – izpētīt jaunākā skolas vecuma bērnu lasītprasmju apguves procesu, to pilnveidošanas iespējas. Ārpusklases lasīšana palīdz paplašināt intereses un apgūt mācību priekšmetu skolā. Tā palīdz padziļināt skolā gūtās zināšanas, rosina domāt, paplašina fantāziju, iztēli un patstāvību.

Diplomdarba mērķis: izpētīt 3. un 4. klases skolēnu lasītprasmes pilnveides iespējas.

Uzdevumi:

1. Apzināt un analizēt pedagoģisko, psiholoģisko, filoloģisko literatūru.
2. Izvērtēt bibliotekārās stundas nozīmi bērna lasītprasmes veidošanā.
3. Izpētīt skolēnu kā lasītāju, izmantojot anketēšanas metodi.
4. Izstrādāt bibliotekāro stundu kopu lasītprasmes sekmēšanai 3. un 4. klašu skolēniem.
5. Veikt pedagoģisko izmēģinājuma darbību vidusskolas bibliotēkā.
6. Apkopot un analizēt rezultātus.

Pētījuma jautājums: Kā attīstīt lasītprasmi bibliotekārajās stundās sākumskolā?

Pētījuma bāze- vidusskola

* 3. klases 54 skolēni 2010./2011. m.g.

* 4. klases 54 skolēni 2011./2012. m.g.

* 54 skolēnu vecāki

* 13 sākumskolas skolotāji

Zinātniski pētnieciskās metodes:

1. Literatūras analīze.
2. Anketēšana.
3. Pedagoģiskā izmēģinājuma darbība.

1. LASĪTPRASMES NOZĪME PERSONĪBAS IZVEIDĒ

Cilvēks apkārtējo pasauli iepazīst ar domāšanas, atmiņas, priekšstatu, iztēles un valodas palīdzību. Visi šie procesi veido intelektu. Gan valoda, gan intelekts cilvēkam veidojas jau agrā bērnībā.

Metodiskajos ieteikumos 2008.gada ISEC autori Ingūna Helviga un Inta Rakēviča darbā „Vienota runas un rakstu sistēma pamatizglītības 1. – 4. klasē” saka, ka mācību priekšmeta "Latviešu valoda" apguvei izmanto kompetenču pieeju. Kompetence ir nepieciešamās zināšanas, profesionālā pieredze, izpratne kādā noteiktā jomā, jautājumā un prasme zināšanas un pieredzi izmantot konkrētā darbībā. Kompetences raksturo zināšanas un prasmes, pieredze un attieksmes, tāpēc kompetencēs ietvertais saturs ir plašs un daudzveidīgs. To var nodrošināt dažādas didaktiskās pieejas, kuras izvēlas atkarībā no konkrētās situācijas” (5, 4. lpp.).

Sākumskolas posmā skolēns gūst nepieciešamās pamatzināšanas un prasmes, lai varētu lasīt un sagatavotos lasīšanai turpmākajos gados. Ja to dara ar interesi, tad šis process norit dabiskāk, nerada bērnos pretestību un nevēlēšanos lasīt.

Sarmīte Tūbele savā darbā ”Disleksija vai lasīšanas traucējumi” uzsver, ka lasīšana ir sarežģīts psihofizioloģisks process, kā pamatā ir sarežģīts mehānisms, kur mijiedarbojas redzes, runas, kustību un dzirdes analizatori (29, 30. lpp.).

Pētījuma autori A. Geske un A. Ozola pārskatā „Skolēnu sasniegumi lasītprasmē Latvijā un pasaulē” lasītprasmi definē kā” spējas uztvert, izprast, analizēt un novērtēt rakstītu tekstu” (8, 26. lpp.).

Plašākā nozīmē ar lasīšanu saprot:

- lasīt mācīšanu pirmajā klasē, kad skolēni apgūst sākotnējo lasīt prasmi,
- lasīšanu 2. - 4.klasē, kad skolēni pilnīgo lasītprasmi un literāru tekstu uztveri un izpratni,
- literatūras lasīšanu īpašajās stundās, kuru galvenais uzdevums ir rosināt skolēnu interesi par literatūru, par grāmatu lasīšanu, kā arī iemācīt skolēnus strādāt ar grāmatu un citiem izziņas avotiem,
- lasīšanai kā mācību priekšmetam ir izvirzāmi savi mērķi un uzdevumi.

Stratēģiskais mērķis - audzināt zinošu un prasmīgu lasītāju, kurš tiecas pēc grāmatām un kuru aizrauj lasīšana.

Stratēģisko mērķi izsaka ar konkrētajiem mērķiem:

- ✓ attīstīt skolēnu lasīšanas tehniku,
- ✓ vienlaikus attīstīt skolēnu spēju izprast lasīto,

- ✓ izveidot elementāru prasmi pārdomāt izlasīto un izprasto informāciju,
- ✓ bagātināt skolēnu estētisko un emocionālo pieredzi,
- ✓ izveidot sākotnējo prasmi mācīties,
- ✓ izkopt skolēnu gribas īpašības (20, 7. lpp.).

Silvija Tretjakova uzskata, ka „galvenais lasīšanas uzdevums ir domāšanas veicināšana” (28, 5. lpp.).

Apgūt lasīt māku - nozīmē apgūt lasīšanas tehniku un apjēgt lasītā saturu. Lasīšanas iemaņas veidojas ilgā vingrināšanās procesā. Cilvēks tās pilnveido visu mūžu.

Ārija Ptičkina atzīst, ka **no psiholoģijas viedokļa lasīšanas iemaņu apguves periodu** iedala četros posmos:

- 1) analītiskais skaņu un burtu apguves posms,
- 2) pārejas posms uz lasīšanu veseliem vārdiem,
- 3) veiklas sintētiskas lasīšanas posms (20, 11. lpp.).

Ā. Ptičkina uzsver, ka analītiskajā skaņu un burtu apguves posmā pilnveidojas fonemātiskā uztvere” (20, 11. lpp.).

Tiek apgūtas valodas skaņas ar tiem atbilstošajiem burtiem. Skolēni apgūst zilbju lasīšanu. Vēl nav izveidojusies cieša saistība starp burta un skaņas, t.i., redzes, dzirdes un artikulācijas tēliem.

„Analītiskajā zilbju posmā zilbes kļūst par lasīšanas vienību” (20, 12. lpp.) bērni jāvirza uz lasīšanu veseliem vārdiem.

T. G. Jegorovs secina, ka zilbēs izlasītais vārds, īpaši, ja tas sastāv no 3 - 4 zilbēm, nevar būt „dzīvās” valodas vārds. Tas ir skaņu veidojums, kas neatbilst vārda semantisko būtību, tā apzīmēto jēdzienu (31, 43. lpp.).

Lasīšanas ātrums vēl zems. Izlasītā vārda nozīmes izpratne bieži vien šķirta no lasīšanas procesa.

Pārejas posmam uz lasīšanu veseliem vārdiem ir raksturīgas lasīšanas ātruma pieaugums, jo nu vairumu vārdu bērni jau lasa saliedēti (20, 12. lpp.).

2. - 3.klasē lasītprasme sasniedz līmeni, kad lasītais vārds tiek uztverts kā vesela frāze.

„Vārds šajā lasītprasmes līmenī vairs nepastāv kā atsevišķi jēdzieni tekstā, bet veido tā frāzes” (30, 45. lpp.). Šajā vecuma posmā izlasīto frāzi vēl nevar sasaistīt ar iepriekšējo teksta daļu, nepieciešams treniņš, daudz lasot un atstāstot.

„Veiklas sintētiskās lasīšanas posmā skolēnam nav vairs pašu lasīšanas īpašu tehnisko grūtību” (20, 13. lpp.). Ir apgūtas nepieciešamās pamatzināšanas un prasmes, lai varētu patstāvīgi lasīt, izprast lasīto un sākt patstāvīgi lasīt daiļliteratūru.

Jāpiekrīt T. G. Jegorova secinājumam, ka šajā posmā 2. - 3. klasei lasītprasmes kompetence pieļauj grūtības izlasīto frāzi sasaistīt ar iepriekšējo teksta daļu (32, 45. lpp.).

„Lasīšanas kompetenci ietekmē uzstādītie lasīšanas mērķi: lasīt pareizi vai, piem., lasīt ātrā tempā. Kā vienā, tā otrā gadījumā lasīšanas process palēninās” (32, 220. lpp.).

T. G. Jegorovs arī norāda, ka, lai izvairītos no šādām kļūmēm, skolotājam ir jāpiemēro uzstādījumi ļoti individuāli. Piemēram, ja bērns lasot bieži kļūdās, jāmudina lasīt pēc iespējas pareizi, nenorādot lasīšanas tempu (32, 221. lpp.).

Uzlabojas lasīšanas pareizība, apzinātība un spēja lasīt izteiksmīgi.

Z. Anspoka grāmatā „Latviešu valodas didaktika. 1. - 4. klase” raksta, ka teksta uztverē un sapratnē svarīgi trīs līmeņi:

- **burtiskais (reproduktīvais) līmenis** - skolēns uztver tikai saturu kopumā, tajā ietvertos faktus;
- **analītiskais (produktīvais) līmenis** - lasītājs saskata cēloņu un seku kopsakarības;
- **radošais līmenis** – lasītājs gatavs vispārināt, attiecināt iegūto pieredzi uz citām situācijām u. c. (1, 241. lpp.).

Lasīšanas iemaņas veidojas ilgā vingrināšanās procesā. Cilvēks tās pilnveido visu mūžu.

I. Auziņa atzīst, ka „Līdzās tradicionālajai pieejai lasīšanas veidu raksturošanai ir jāmin arī to iedalījums atkarībā no katra teksta lasīšanas mērķa:

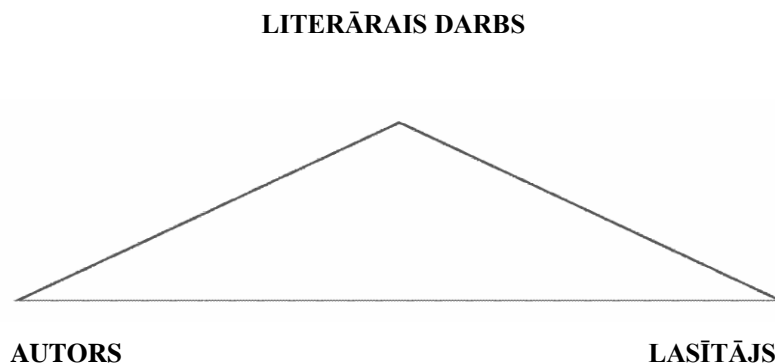
- 1) lai pilnā mērā apgūtu tekstā ietverto informāciju,
- 2) lai atlasītu tikai galveno informāciju,
- 3) lai noteiktu teksta tematu,
- 4) lai atrastu lasītājam vajadzīgo informāciju” (3, 25. lpp.).

„Apgūt lasītprasmi nozīmē apgūt lasīšanas tehniku un uztvert lasītā jēgu. Lai skolēni varētu iemācīties lasīt, nepieciešams attīstīt uzmanību, prognozēšanas spējas un simultānēšanas spējas (reizē uztveres spējas). Lasot vienlaikus ar lasīšanas tehnisko darbību, cilvēks apjēdz izlasīto, domās grupē vai, ņemot vērā lasīšanas mērķi, citādi apstrādā informāciju.”

Skolēnu lasītprasmes kvalitāti raksturo četri rādītāji:

- pareizība;
- apzinātība;
- ātrums;
- izteiksmīgums,, (5, 12. lpp.).

Lasīšanas mācību metodikā izdala vairākus veidus, kā var lasīt tekstu: lasīšana skaļi, lasīšana pusbalsī vai čukstus, lasīšana klusi, izlases lasīšana, lasīšana lomās, lasīšana pa grupām, lasīšana korī, kombinētā lasīšana. Lai labāk saprastu literāro darbu, jābūt mijiedarbībai starp autoru – tekstu - lasītāju.

1.1 att. Autora, literāra darba un lasītāja mijiedarbība (24, 64. lpp.)

Var secināt, ka, attīstot lasītprasmi, skolēns attīsta savu iztēli, savu tēlu pasauli. Fantāzija, iztēle katram cilvēkam darbojas atšķirīgi. Psihologi atzīmē, ka cilvēki, jo īpaši bērni, atšķirīgi uztver apkārtējo pasauli, t.i., viņiem piemīt atšķirīgi uztveres un arī modelēšanas stili (31, 5. lpp.). To uzsver arī N. Kulibina.

Tāpat skolotāja uzdevums ir ne tikai attīstīt lasītprasmi, bet arī virzīt iztēles pasaulē, radīt tēlus, kuri līdzdarbojas lasīšanas procesā.

1.1. Lasīšanas veidi un metodika

I. M. Rubana grāmatā „Mācoties darot” raksta, ka „vārds *metode* ir cēlies no grieķu vārda *methodos* un nozīmē - ceļš, pa kuru iet” (23, 42. lpp.). Svešvārdu vārdnīcā vārds ”metode” - veids, paņēmieni (teorētiskai vai praktiskai darbībai); paņēmieni kopums.

„Ilustrētā svešvārdu vārdnīca” vārdu *metodika* skaidro kā pedagoģijas nozari, kas pēta priekšmetu mācīšanas un skolēnu audzināšanas paņēmienus un metodes (11, 468. lpp.).

Skolēniem jāapgūst vairāki lasīšanas veidi:

- lasīšana skaļi;
- lasīšana pusbalsī vai klusi;
- izlases lasīšana;
- lasīšana lomās;
- lasīšana korī;

- kombinētā lasīšana.

Līdzās tradicionālajam lasīšanas veidu raksturojumam ir jāmin arī citi teksta lasīšanas mērķi:

- pilnā mērā apgūt informāciju;
- atlasīt galveno informāciju;
- noteikt teksta tematu;
- atrast vajadzīgo informāciju (32, 13. lpp.).

Sarmīte Tūbele „Disleksija vai lasīšanas traucējumi”, atzīmē, ka lasīšanas paņēmiens (veids) var būt neproduktīvs vai produktīvs (29, 31. lpp.).

Katram lasīšanas veidam ir savi mērķi un būtība.

„**Skaļā lasīšana** ir pirmais veids, ko bērns iepazīst, sākot mācīties lasīt. Skaļā lasīšana ir lasītprasmes izveides pamats. Kad bērns lasa skaļi, ir iespējams sekot viņa lasīšanas pareizībai, kā arī izteiksmīgumam. Skaļo lasīšanu skolotājs var tieši vadīt” (20, 22. lpp.).

Jāpiekrīt autoram „ka „skaļā lasīšana uzskatāma kā lasīšanas prasmes veidošanās pamats, jo, lasot skaļi, lasītājs var saņemt tūlītēju palīdzību, apjēgt un labot pieļautās kļūdas” (1, 239. lpp.).

Lasot balsī, skolēniem jāamāca visus vārdus izlasīt skaidri un pareizi, kā arī, ievērojot pieturzīmes, saklausīt teksta noskaņu. Jaunākajās klasēs skolēni skaļi izlasīto tekstu izprot labāk kā klusi lasīto. Skaļā lasīšana ir adresēta klausītājiem, bet sākumskolā tās mērķis - sekmēt lasīšanas pareizības, apzinātības un izteiksmīguma attīstību. Bērnam svarīgi lasīt skaļi klasē un mājās, bet jālasa pareizi.

„**Klusā lasīšana**- skolēns iepazīst jau pirmajā klasē. Lasīt klusi nozīmē "lasīt sev", lai gūtu vajadzīgo interesējošo informāciju. Bērni speciāli jāamāca lasīt klusi, lai gadu gaitā apgūtu lasīšanas veidu, kas turpmāk kļūs par dominējošo viņu dzīvē” (20, 22. lpp.).

Z. Anspoka raksta, ka klusā lasīšana savukārt ir lasīšanas veids, kad lasītājs teksta saturu uztver galvenokārt ar redzi (1, 239. lpp.).

Nelielus klusās lasīšanas uzdevumus skolēni var veikt jau 1.klasē. Lai tā būtu efektīvāka, to vēlams saistīt ar kādu uzdevumu, piemēram, atrast un izlasīt kāda skolotāja norādīto teikumu vai rindkopu; atrast atbildes uz jautājumiem (jautājumi uz tāfeles); veidot ilustrāciju; izrakstīt nelielu fragmentu no konkrēta teksta. Apgūstot lasīt prasmi, mainās skaļās un klusās lasīšanas īpatsvars. Skolēna mācību procesā jākopj klusās lasīšanas iemaņas.

Lasīšana priekšā, ko parasti dara skolotājs, vecāki, bibliotekārs ārpusklases lasīšanas stundās, klasesbiedrs, kurš ļoti labi lasa.

Z. Anspoka uzskata, ka apzināti izmantots lasīšanas veids noderīgs vairākās situācijās:

- * lai skolēnam radītu piemēru, kāds ir izteiksmīgs, labs lasījums un pēc kā līdzināties, mācīties atdarināt;

- * lai pilnveidotu skolēnu pareizumu (*e, ē* izruna, īso un garo patskaņu, balsīgo patskaņu, balsīgo un nebalsīgo līdzskaņu artikulācija, cieto un mīkstināto līdzskaņu runas plūdums u.c.)
- * lai skolēnam būtu vieglāk uztvert lasīto tekstu kopumā (īpaši, ja teksts ir sarežģīts);
- * ja lasāmā teksta uztvere būtisks tikai īpašs tā lasīšanas veids, ko skolēns, sākotnēji nezinot tekstu, nevar izdarīt, piemēram, jālasa ātri, iespraužot starp skaņām kādu citu skaņu („pupiņvaloda”), lēni, īpaši uzsverot konkrētus vārdus, teikumus u. tml.” (1, 239. lpp.).

„Lasīšana „ķēdītē” kā skaļas lasīšanas veids izmantojams, lai vienlaicīgi iesaistītu lielāku lasītāju skaitu, mācītu skolēnus uzmanīgi sekot ar acīm lasītajam un būt gatavam jebkurā brīdī iesaistīties lasīšanas procesā” (1, 239. lpp.). Pirms skolotājs uzdot lasīt „ķēdītē” ir jāvienojas par lasāmā teksta apjoma, piemēram, jālasa pa vienam teikuma, pa vienai rindkopai u tml.

„Tā kā klasē vienlaikus skaļi var lasīt tikai viens skolēns, izmanto **lasīšanu pusbalsī** vai **lasīšanu čukstus**. Tas ir pārejas posms no klusās uz skaļo lasīšanu” (20, 22. lpp.).

Šādi lasot var darboties visa klase vienlaicīgi, lasot katram sev piemērotā tempā. Lasot čukstus, bērns ar lūpām atdarina runāšanas kustības. Šāda lasīšana klausītājam nav uztverama.

„**Izlases lasīšana** ir teksta fragmenta lasīšana atbilstoši dotajam jautājumam vai uzdevumam. To parasti izmanto teksta atkārtotā lasīšana, noskaidrotu vai nostiprinātu teksta saturu un formas īpatnības: teksta faktisko saturu, cēloņseku sakarības, tēlu raksturojumus, daiļdarba mākslinieciskās īpatnības, ideju jeb galveno domu utt.

Vienkāršākais izlases lasīšanas veids ir tad, ja teksta daļa ir tieša un pietiekama atbilde uz izvirzīto jautājumu” (20, 23. lpp.).

Izlases lasīšanas uzdevumi varētu būt sekojoši: atrast fragmentu, kurā raksturots kāds personāžs; atrast autora attieksmi pret varoni; sameklēt tēlainus ainavu aprakstus; izvēlēties fragmentus, kuri patīk vislabāk (20, 23.-24. lpp.).

Lasīt izlases veidā - atrast vajadzīgo informāciju - ir svarīga mācīšanās prasme, kas ļoti būs vajadzīga pamatskolā un vidusskolā.

Var ieinteresēt lasīt, plānojot lasīšanu lomās. Nevajadzētu pirmo reizi lasīšanu lomās izmantot tikai tad, ja jālasa dramaturģijas darbs. „Mērķtiecīga lasīšana lomās iespējama tikai tad, ja skolēnam jau ir priekšstats par teksta saturu, tā uzbūvi” (1, 240. lpp.).

Ā. Ptičkina raksta, ka **lasīšana lomās** īpaši sekmē izteiksmīgas lasīšanas iemaņu attīstību. Skolēni, iejūtoties personāžu lomās, nokļūst dabiskās runas situācijās ar konkrētu

runas motīvu, runas tēmu, vidi un adresātu. Tas nosaka lasīšanas dabiskumu un izteiksmīgumu (19, 24. lpp.).

Labāk lasīšana veiksies tad, ja teksts būs jau izanalizēts un veikta atkārtota lasīšana. Skolēniem pēc analīzes būs skaidrs, ko lasot vajadzētu paust un labāk varēs iejusties lomās.

Lietderīga ir **lasīšana pa grupām**. „Tās būtība – tekstu skaļi lasa pārmaiņus viena grupa pēc otras” (20, 24. lpp.).

Lasīšanas veids, kad tekstu skaļi lasa viena grupa pēc otras. Pa grupām teksts tiek lasīts, ja tas jau iepazīts. Šāds lasīšanas veids lietderīgs lēnākajiem lasītājiem, jo viņi cenšas neatpalikt no grupas lasījuma. Lasīšana pa grupām regulē lasīšanas ātrumu.

Lasīšana korī notiek tad, ja tekstu lasa skaļi un visa klase (grupa) reizē. Šo lasīšanas veidu izmanto, lai pilnveidotu lasīšanas tehniku, īpaši regulētu lasīšanas tempu, iesaistītu lasīšanas procesā visus tā dalībniekus (skolotājam šis process jāvada, lai nebūtu tā, ka daļas lasītāju, nespēdami vai negribēdami, nelasa apzināti, bet tikai runā līdzī bez teksta izpratnes), kopīgi mācītos tekstu vai fragmentu no galvas vai atstāstītu tuvu tekstam (1, 245. lpp.).

„Lasīšana korī, kad vienlaikus skaļi lasa visi skolēni, ir līdzīga lasīšanai grupām” (20, 25. lpp.).

Vadošo lomu uzņemas skolotājs, kurš, vajadzības gadījumā, lasa skaļāk nekā parasti, uzturot vienotu tempu.

Ā. Ptičkina grāmatā „Lasīšanas mācības sākumskolā” raksta, ka var piemērot kombinēto lasīšanu, kad skolotājs un tekstu pārmaiņus lasa skolēni, korī vai pa vienam. Skolotājs sev izvēlas sarežģītākās teksta daļas, ar bērniem grūtāk izprotamu saturu, emocionālus un tēlainus fragmentus (20, 25. lpp.).

Sākumskolas klasēs ir lietderīgi veidot prasmi atrast tekstā galveno informāciju - tas būs arī savlaicīgi veikts darbs skolēnu sagatavošanai mācībām turpmākajās klasēs. Pārskatīšana, caurskatīšana un detalizēta teksta lasīšana ir pamatstratēģijas informācijas efektīvai atklāšanai un veicina lasīto tekstu pilnīgu izpratni un izpēti. Palīdzēs, ja lasot skolēni galveno pasvītros.

Lasīšana ar **pasvītrojumiem** noderīga apzinātas lasītprasmes apguvei. Skolēni tekstā var pasvītrot svarīgākās domas (pamatdomu), tēlus, to raksturojumu, atbildes uz iepriekš izvirzītajiem jautājumiem, konkrētas vārdšķiras vārdus, radniecīgus vārdus ar priedēkli, konkrētu teikumu pēc satura, pasvītrot katrā rindkopā vienu atziņu u.tml. (1, 246. lpp.).

„Teksta lasīšana, to **konspektējot**, noderīga, lai mācītos uztvert un uzrakstīt galveno domu tekstā” (1, 246. lpp.).

Piekrītu autorei Z. Anspokai, ka lasīšana, izrakstot konkrētu informāciju, noderēs, lai vienlaicīgi mijšakarībās attīstītu prasmi uztvert konkrētu informāciju, to saprast, pilnveidotu valodas likumsakarību izpratni, pareizrakstību (1, 246. lpp.).

„Lasīšana, **veicot atzīmes** uz lappušu malām, māca skolēnus organizēt tekstā ietverto informāciju, to vērtēt no savas personīgās pieredzes viedokļa” (1, 265. lpp.).

Veikt atzīmes grāmatās būtu neētiski mācīt, jo mācību grāmatas ir no skolas bibliotēkas, bet mēs mācām skolēnus saudzēt grāmatas.

„Par labākajiem lasītājiem kļūst tie skolēni, kas lasa vairākkārt un uzreiz saņem skolotāja vai kāda laba lasītāja labojumus un norādes par savām kļūdām. Atkārtota teksta lasīšana krietni uzlabo skolēna spēju atpazīt vārdus, palielina lasīšanas ātrumu, precizitāti un tempu. Mazliet mazāk, bet tomēr atkārtota lasīšana uzlabo arī teksta izpratni. Skaļa atkārtota lasīšana uzlabo skolēnu kopēju lasītprasmi visā pamatskolas laikā. Tā uzlabo lasītprasmi arī skolēniem augstākos izglītības līmeņos” (7, 13. lpp.).

Jāievēro dažādas metodes atkārtotai lasīšanai:

1. skolēns - pieaugušais. Pieaugušais vispirms izlasa tekstu skolēnam priekšā, modelējot raitu lasīšanu ar atbilstīgām intonācijām. Tad skolēns lasa tekstu pieaugušajam;
2. lasīt korī. Vispirms izlasa tekstus skolēniem priekšā. Skolēni grupā lasa kopā ar pieaugušo (jebkuru labu lasītāju).

„Tas nozīmē to, ka efektīvāk ir apmācības laikā ļaut skolēniem daudzas reizes skaļi lasīt tekstu, norādot viņu kļūdas un palīdzot ar grūtiem vārdiem.

Lasīšanas jēga ir saprast lasīto, tātad – ja skolēns spēj tekoši dekodēt atsevišķus vārdus un raiti lasīt, ir svarīgi, lai viņš nepazaudē pašu galveno – teksta izpratni” (7, 13. lpp.).

Kaut arī sākumskolā pārsvarā māca lasīt vienmērīgi, uzmanīgi - ar mērķi izprast tekstu, tomēr šajā laikā skolēni ir jāievada arī to lasīšanas veidu apguvē, kas būs nepieciešamas pamatskolā un vēlāk.

Daudzi skolēni visu laiku lasa vienā ātrumā, bet sacensību veidā būtu jāvingrina tekstā atrast kādu informāciju pārskatīšanas veidā.

Skolotājam, ieejot klasē, jābūt gatavam improvizēt dažādu metožu ietvaros, tādējādi padarot mācību procesu saistošu un daudzveidīgāku. Lietojot interaktīvās metodes skolēni kļūst atraisītāki, brīvāki.

Lai skolēni prastu viens ar otru saprasties, komunicēt, kopīgi darbotos, brīvi iesaistītos grupu darbā, lieto grupu darbu metodi.

Lasīšana ir apzināta, ja skolēns apzinās, ka ir jālasa ne jau tikai lasīšanas tehnikas pilnveides dēļ (24, 47. lpp.). Tikai lasītājs pilnīgi izprot teksta saturu, uztver galveno domu un spēj noteikt savu attieksmi pret lasīto.

Tikpat svarīga ir lasīšanas pareizības izkopšana. „Lai bērns iemācītos lasīt pareizi, viņam jālasa skaļi” (24, 47. lpp.).

Lasīšana ir pareiza, ja skolēns tekoši un bez kļūdām lasa vārdus un teikumus. Skolotājam sevišķi jāseko tam, lai skolēni lasot, pareizi izrunātu vārdus, nejaucot skaņas. Pareizi jā māca lasīt ne tikai vārdus, bet teikumus kopumā. Lasīt teikumus ar atbilstošu intonāciju, ievērojot pieturas zīmes teikuma beigās.

"Izteiksmīgs ir skaļa lasīšanas (loģiskā uzsvāra, intonācijas, pauzes u.c.) literārā darba domas, varoņu pārdzīvojumus, kā arī pauzē savu emocionāli vērtējošo attieksmi pret lasīto" (20, 16. lpp.).

Lasīšana ir cieši saistīta ar izteiksmīgumu, ja lasītājs, izmantodams balss intonāciju, loģiskus uzsvārus, pauzes u.c. Visos šajos gadījumos skolēns apzināti izmanto izteiksmīgu lasītprasmi - tempu, intonāciju, uzsvāru, loģiskas pauzes, izlasot izteiksmīgi skolēns izprot autora paustās domas un jūtas, kā arī veidojas lasītāja personīgā attieksme pret izlasīto. Izteiksmīgā lasīšanā dominē skolotāja paraugs.

Ā.Ptičkina uzskata, ka sākumskolā lasīšanas ātrums nekādā ziņā nedrīkst kļūt par galveno lasīšanas iemaņu attīstīšanas mērķi. Veiklas lasīšanas iemaņu apguvei ir jānoris kompleksā ar pareizas, apzinātas un izteiksmīgas lasīšanas iemaņu veidošanu (20, 16. lpp.).

Lasīšanas ātrums ir atkarīgs no lasīšanas mērķa, teksta un lasītāja individuālajām īpatnībām. Lasot jāsasniedz tāds ātrums, lai bez pūlēm varētu uztvert tekstu.

Skolēniem sagādā grūtības arī lasīšanas temps. Lasīšanas temps ir ļoti svarīgs. Skolēni ar labu lasīšanas tempu lasa tāpat kā runā un nodrošina saikni starp atsevišķiem vārdiem un labāk saprot izlasītā teksta izpratni. Šo problēmu aplūko Latvijas Disleksijas biedrības valdes priekšsēdētāja Eva Birzniece rakstā "Atkārtota teksta lasīšana – atslēga uz labu lasīšanas tempu" (7, 13. lpp.).

Efektīvāk ir apmācības laikā ļaut skolēniem daudzas reizes skaļi lasīt tekstu, norādot viņu kļūdas un palīdzot ar grūtiem vārdiem.

Jāpiekrīt E. Birzniecei, ka lasīšanas temps nav lasītprasmes attīstības pakāpe, kurā cilvēks visus tekstus var izlasīt ātri un tekoši. Temps ir atkarīgs no tā, ko cilvēks lasa. Lasīšanas temps ir īpaši trenējama prasme. Pārāk lēns lasīšanas temps traucē teksta uztveri, jo zūd sakars starp vārdiem un teikumiem. Tomēr, lai lasīšanas ātrumu palielinātu, jārada labi lasīšanas apstākļi. „Jānovērš viss, kas traucē lasīšanas laikā, piemēram, vārdnīca, zīmulis u.c.; skaidri jāzina lasīšanas nolūks, jo tieši tas nosaka, kā jālasa konkrētais teksts; regulāri jālasa dažāda, žanra, stila, apjoma teksti; regulāri jā klausās priekšlasījumi kā paraugi u.c.” (1, 213.lpp.).

E. Birzniece secina, ka efektīvs lasīšanas temps vienmēr ir jāsaista ar lasītā teksta izpratni, piemēram, lūdzot skolēnus mutiski vai rakstiski atbildēt uz jautājumiem par tikko

izlasīto vecumam atbilstīgo tekstu. Tekstu skolēni var lasīt klusu un bez laika kontroles, lai dotu iespēju dažāda ātruma lasītājiem veikt uzdevumu pilnībā (6, 11. lpp.).

Lasītprasmes tehnikas izpētei tiek piedāvātas izpētes lapu (sk. 1. pielikumu).

Lasītprasmes pilnveidei svarīgākā loma ir pašu skolēnu darbam ar tekstu, ar dažādiem papilduzdevumiem. Ja skolotājs to dažādo atbilstoši katra skolēna spējām, tā ir izteikta garantija skolēnu lasītprasmes attīstībai.

„Darbs ar tekstiem ir mērķtiecīga darbība un kalpo noteiktam nolūkam. Metožu un mācību organizācijas formu izvēle ir atkarīga no konkrētiem uzdevumiem, kas paredzēti literatūras lasīšanas stundām.

Jau pamatizglītības pirmajā posmā skolēnam jāapgūst tādas prasmes kā

- prasme atrast atbildes uz jautājumiem tekstā vai uzdot jautājumu par lasīto (dzirdēto);
- prasme uztvert, saprast un izprast informāciju, salīdzinot to ar iepriekš zināmo, atrast kopsakarības u. c.;
- prasme iegūt informāciju, lai sagatavotu patstāvīgu stāstījumu, ziņojumu, pārliedzinot par savas pieredzes patiesumu vai nepatiesumu;
- prasme izvēlēties lasīšanas veidu, lai veiktu konkrētu uzdevumu u.c.” (1, 232.lpp.).

1.2. Ārpusklases lasīšana kā personības veidotāja

Lai skolēns varētu lasīt raiti, bagātinātos viņa valoda, nepieciešams daudz un regulāri vingrināties. Šo darbu daudz sekmīgāk var veikt ar interesantu grāmatu palīdzību. Ja tā būs saistoša, skolēns ar interesi sekos stāstu galveno varoņu gaitām, iepazīs pasaules daudzveidību. Skolotāja pienākums - ieteikt skolēniem lasīšanai piemērotas grāmatas, un, pārrunājot to saturu, veicināt lasītā izpratni.

Latviešu valodas un ārpusklases lasīšanas stundās sākumskolā, realizējot caurviju un veseluma principu, kad viena no otras netiek atrautas tādas darbības jomas kā lasīt mācīšana, rakstīt mācīšana, literāro tekstu uztvere, analīze, valodas likumības izpēte un apguve (lai iemācītos pareizi runāt un rakstīt), ir svarīgi gan mērķtiecīgi izvēlēties folkloras materiālus, gan atrast un piedāvāt kā lasāmo vielu latviešu un cittautu autoru dažādu žanru darbus, izziņas literatūru, jo, kā teikusi Ilze Stikāne: „Bērnu literatūra, izraisot pārdzīvojumu, aizraujot lasītāju, sniedzot ierosmi dvēselei, vienlaikus ir arī pasaules apguves skola, kurā mācās ne tikai skatīties, bet arī ieraudzīt, ne tikai klausīties, bet arī sadzirdēt, sajūst pasauli un sevi kā

tās daļu. Bērnu literatūrā vienmēr aktuāls ir jautājums par vērtībām, jo, būdama jaunās paaudzes veidotāja, tā iezīmē pagātnes – tagadnes – nākotnes saikni vērtību pārmantošanā” (24, 4. lpp.).

Šodien jēdzienu ārpusklases lasīšana saprot kā skolēnu patstāvīgi veicamu darbu mājās, izvēlētās grāmatas lasīšanu un pierakstu veikšanu par izlasīto grāmatu (sk. 2. pielikumu). Ārpusklases lasīšanas darbs ir vadāms un kontrolējams. Katram skolēnam ieteicams iekārtot izlasīto grāmatu kladi. Tajā ieraksta autora vārdu un darba nosaukumu. Var ilustrēt fragmentus, kuri vislabāk patikuši. Var izrakstīt galveno personāžu raksturojumu, kā arī iepatikušos fragmentus un izteicienus. Šādi pieraksti bērnu disciplinē, pieradina strādāt ar grāmatu. Tomēr ārpusklases lasīšana ietver arī lasīšanas atskaiti klasē, „kurā tiek stiprināta skolēnu kreativitāte, vērtēšanas un retorikas prasmes” (2, 136. lpp.).

Ārpusklases lasīšanas mērķus labi saklasificējuši R. Gauše, A. Kuduma, D. Laiveniece, L. Lauze un A. Vulāne.

- 1) pilnīgot skolēna lasīšanas intereses, vajadzības un pieredzi;
- 2) veicināt izglītojamā lasītprieku;
- 3) audzināt zinošu un prasmīgu lasītāju, kurš tiecas pēc grāmatām un kuru aizrauj lasīšana.

G. Andersone uzskata, ka ārpusklases lasīšanai ir šādi uzdevumi:

- paplašināt, padziļināt klasē apgūtās zināšanas;
- iemācīt skolēnus patstāvīgi strādāt ar grāmatu;
- izraisīt vēlmi lasīt, modināt zinātkāri;
- iepazīstināt ar bērnu literatūru un jaunākajiem darbiem mūsdienu literatūrā (24, 44.lpp.).

Lai rosinātu skolēnu labāk lasīt, lai tuvinātu grāmatai, labs palīgs ir ārpusklases lasīšana ar saviem uzdevumiem:

1. Attīstīt skolēnu lasīšanas tehniku (lasīšanas pareizību, apzinātību, ātrumu, izteiksmīgumu).
2. Mācīt izmantot dažādas lasīšanas stratēģijas (atbilstoši lasīšanas mērķim – pārskatīšana, caurskatīšana, detalizēta lasīšana).
3. Attīstīt skolēnu spēju izprast izlasīto – gūt informāciju no lasītā, uztvert un apjaust saturu kopumā un detaļās, gūt materiālu domām un jūtām, izjust līdzpārdzīvojumu.
4. Palīdzēt skolēnam iegūt priekšstatu par lasītāja, rakstītāja, runātāja un klausītāja kultūru.

5. Attīstīt skolēna prasmi izlasīto interpretēt – atstāstīt gan brīvi, gan tuvu tekstam, gan konspektīvi u. tml.
6. Bagātināt skolēna estētisko un emocionālo pieredzi, sekmēt viņa individualitātes, spēju un garīgās aktivitātes attīstīšanos, vērtīborientācijas veidošanos.
7. Pilnveidot skolēnu prasmi mācīties patstāvīgi, izkopt prasmi izmantot grāmatu kā zināšanu avotu.
8. Veidot skolēnos apziņu, ka lasīšana ir ne tikai izziņas līdzeklis, bet arī patīkams laika kavēklis un intelektuāla bauda (2, 137. lpp.).

Lai skolēni vairāk lasītu grāmatas, nepieciešams, lai vecāki, skolotājs un bibliotekārs sadarbotos.

L. Dambrāne uzskata: „Lai sasniegu izvirzītus mērķus un uzdevumus, ārpusklases lasīšanas darbā:

- regulāri tiek pievērsta uzmanība skolēnu lasītinteresēm;
- skolēnu valodas (runas un rakstu prasmes) attīstība tiek rosināta ar radošo darbu starpniecību;
- tiek piedāvāta interesanta mācību darba forma;
- tiek veicināta sistemātiska skolēnu viedokļu apmaiņa” (2, 137. lpp.).

Skolotājam un bibliotekāram rūpīgi jāpārdomā, kā dažādos ārpusklases lasīšanas pasākumos skolēnus piesaistīt.

Balstoties uz L. Dambrānes atziņām, „organizējot ārpusklases lasīšanas darbu, jāapzinās, ka tas ir veiksmīgs, ja tiek ievēroti vairāki pamatnosacījumi:

- ja tajā tiek iekļauti mācību obligātā satura elementi, ko nosaka pamatizglītības standarts latviešu valodā un literatūrā;
- ja ārpusklases lasīšana kā process tiek mērķtiecīgi un sistemātiski īstenots;
- ja vērtēšana ir vispusīga un objektīva;
- ja tiek respektētas skolēnu intereses un vajadzības”(2, 138. lpp.).

Tās varētu būt grāmatu izstādes un bibliotekārās nodarbības, tie varētu būt grāmatu svētki, literārie karnevāli un pēcpusdienas, konkursi un viktorīnas, kā arī pašu skolēnu inscenējumi par viņiem interesējošu grāmatu. Šādā izrādē varētu uzticēt lomas arī skolēniem, kuru lasītprasme nav spīdoša, bet, tādējādi veicinot vēlmi labāk un raitāk lasīt, varētu aktīvi līdzdarboties.

J. Hļebņikova bakalaura darbā secina, ka visā valstī sākumskolas skolēni un viņu skolotāji saskaras ar lasīšanas problēmu. Bērni nelasa, jo domā, ka tas ir garlaicīgi (10, 14.lpp.).

Grāmatu nelasīšana rada problēmu, par kuru skolas logopēde stāsta, ka katru gadu pirmajā klasē ir arvien vairāk skolēnu, kuriem nepieciešams apmeklēt logopēdiskās nodarbības. Skolēni neizrunā skaņas pareizi, jauc skaņas, izrunā nevar saklausīt garumzīmes. Gan kolēģi, gan logopēde atzīst, ka pēdējos gados šādu skolēnu kļūst arvien vairāk (15, 10.lpp.).

1.3. Vecāku loma lasītprasmes pilnveidē

Kaut gan skolotājs veic milzīgu darbu bērna lasīšanas tehnikas pilnveidē, tomēr galvenais darbs ar grāmatu notiek mājās. Ģimenei ir noteicošā loma bērna lasītprasmes veidošanā.

Preses izdevumā „Izglītība un Kultūra” Inese Matisāne min, ka lasītprasmes attīstībā svarīgas ir ne tikai mācību stundas skolā, bet arī ikdienas darbības mājās – abi faktori pastiprina viens otra ietekmi. Taču mūsdienās daudzās ģimenēs tā noteikti ir problēma – bērni negrib lasīt grāmatas (17, 9. lpp.).

Ļoti svarīgi, lai vecāki to saprastu un atbalstītu. Vecāki regulāri jāinformē par ieteicamām grāmatām, kā arī jāpaskaidro ārpusklases lasīšanas metodikas paņēmieni, lai viņi pareizi organizētu lasīšanu mājās.

Raimonds Gause grāmatā „Ar mūsdienu acīm uz klasiskām lietām” norāda vērtīgus ieteikumus vecākiem, kuru bērni nelasa:

- ❖ Ar savu piemēru uzsvērt lasīšanas nozīmi! Ļaujiet, lai bērns redz jūs lasām!
- ❖ Kopā ar bērniem apmeklējiet bibliotēku, grāmatnīcas!
- ❖ Mudiniet bērnus lasīt skaļi priekšā citiem bērniem, ģimenes locekļiem!
- ❖ Mudiniet bērnus lasīt to, kas viņus interesē! Bērni var lasīt gan grāmatas, gan žurnālus, gan avīzes!
- ❖ Ja bērnam patīk, lasiet viņam priekšā!
- ❖ Ļaujiet bērnam izvēlēties arī lasāmvielu, kas, jūsuprāt, neatbilst viņa vecumam!
- ❖ Rosiniet bērnus lasīt, klausoties literāros darbus audioierakstos!
- ❖ Apspriediet ar bērnu izlasītās grāmatas!

❖ Bērnam, kuram nepatīk lasīt, stāstiet par dažādiem grāmatu varoņiem, notikumiem! (2, 146.-147. lpp.)

Šādi ieteikumi vecākiem palīdzēs panākt lielāku ieinteresētību. Ziņojot vecākiem par panākumiem lasīšanā; panākt, lai mājās vairāk lasītu. Vairāk (individuāli) runāt ar vecākiem par lasītprasmes pilnveidi mājās.

Uz „Izglītība un kultūra” žurnālistes I. Matisānes jautājumu „Kā sekmīgi ieviest ārpusklases lasīšanu?” R. Ķīlis atbild, ka bērnam jāmacās lasīt ģimenē, bet skolai ir jāattīsta šīs prasmes (17, 9. lpp.).

Būtiski, lai ģimenē valdītu labvēlīga atmosfēra lasīšanai, cieņa pret grāmatu. Šī informācija sniedzama vecāku sapulcēs, tikšanās reizēs ģimenēs.

Ja bērns netiks iekārdināts un piesaistīts grāmatai, viņš tā arī paliks nelasītājs. Tieši bērnībā izšķiras, vai bērns būs vai nebūs grāmatu mīlotājs.

Bērniem būs cita - labāka attieksme pret grāmatu un lasīšanu, ja viņi jutīs vecāku interesi par to. Diemžēl daudzi vecāki dzīvo ārzemēs, bet daudz vecāku ļoti ilgi un daudz strādā, un viņiem nav laika nodarboties ar bērnu kur nu vel lasīt. Šai nodarbei ir nepieciešams laiks un pacietība. Tāpēc bērni ir pieraduši pārāk daudz laika pavadīt pie TV un datoriem. Šajā tehnikas laikmetā grūti ko ierosināt. Problēma ir arī vecākos. Ļoti daudzi vecāki arī nelasa grāmatas. Ko varam gribēt no bērniem?

Labi rezultāti gūstami ciešas skolas un vecāku sadarbības rezultātā.

2. BIBLIOTEKĀRĀS STUNDAS KĀ LASĪŠANAS INTEREŠU PILNVEIDOTĀJAS

Lasīšanai jābūt ne tikai kā vienkāršam un visiem pieejamam informācijas ieguves veidam, bet arī lasīšanai kā interešu veidotājai un nostiprinātājai, garīgās pasaules paplašinātājai, individuālo vērtību stabilizētājai, kā arī nopietnam izziņas avotam.

Metodiskajā līdzeklī „Bibliotēku zinības sākumskolai” minēts, ka „mūsdienās skolēni dzīvo un mācās pasaulē, kurā strauji pieaudzis informācijas daudzums. Ir izmainījušās tās zināšanas un prasmes, kas būs nepieciešamas turpmākajā dzīvē” (4, 4. lpp.).

Informāciju tehnoloģiju attīstībai mūsu dzīvē ir liela nozīme, mēs varam piekrist L. Dambrānes teiktajam, ka izcila loma kulturālās lasīšanas iemaņu ieaudzinašanā ierādāma skolu bibliotēkām un pilsētu vai rajonu bibliotēkām. Bibliotekāri māca mazos lasītājus izvēlēties grāmatu un saudzīgi ar to apieties, bet vidējo un vecāko klašu skolēnus meklēt grāmatās atbildi uz visdažādākajiem sadzīves, zinātnes, sporta un citiem jautājumiem (8, 36.lpp.).

Bērnu apkalpošanas sekmes lielā mērā nosaka pedagoģiski pamatota, mūsdienīga lasīšanas vadība, tai skaitā masu darba metodika. Bibliotēku masu darba galvenais mērķis ir, padziļinot un paplašinot darbu ar grāmatu, soli pa solim bagātināt bērna lasīšanas kultūru, audzinot personību. Dažādi masu pasākumi ne vien attīsta lasītāju izziņas darbību un bagātina emocionālu pasauli, bet izkopj arī viņu lasīšanas un savstarpējās saskarsmes kultūru. Kolektīvā saskarsmē bērni mācās patstāvīgi domāt, spriest, diskutēt, apliecināt sevi, uzklaut citus. Tas bagātina arī bērna vārdu krājumu, attīsta runas kultūru.

Masu darbu iedala divos pamatkompleksos:

- uzskate (literārās izstādes, albumi);
- mutvārdu (bibliogrāfiskie apskati, pārrunas, literārie lasījumi, grāmatu apspriešana, literārās spēles, “preses konferences”, grāmatu “pirmizrādes” u.c.).

Bibliotekāro stundu darbs ietver dažādus lasītāju garīgās ietekmēšanas līdzekļus, tikai jāprot tos likt lietā. Izvēloties darba formas, jāievēro katra pasākuma orientācija uz:

- 1) noteiktu lasītāju vecumgrupu,
- 2) konkrētu ārpusklases lasīšanas mērķi,
- 3) konkrētu literatūras tipu, veidu, žanru (16, 5. lpp.).

Ā. Ptičkina raksta, ka „sākumskolēniem ir raksturīga naivi reālistiska literatūras uztvere. Viņi uztver galvenokārt tikai faktus, notikumus. Bērniem ir grūti saprast, ka daiļdarbus autori

ir radījuši tāpēc, lai mums, lasītājiem, pateiktu kaut ko svarīgu - vai nu paustu savus dzīves vērojumus, vai atspoguļotu dziļi personiskās jūtas, vai arī izteiktu savu attieksmi pret konkrētu parādību vai sniegtu mums kādu dzīves gudrību” (20, 37. lpp.).

Skolas laikā bērniem formējas vērtību sistēma, priekšstati par pasauli, veidojas viņu personība. Lasīšanas intereses var veicināt arī skolas bibliotēkā, taču bez vecāku ieinteresētības un atbalsta to ir grūti izdarīt. Tātad bibliotēkas aktivitātēs būtu vēlams iesaistīt arī vecākus, aicinot kopā ar bērniem apmeklēt bibliotēku, piedalīties lasīšanas veicināšanas pasākumos.

Bibliotēku nevar uztvert vienīgi kā grāmatu glabātuvi. Tad tiek zaudēta bibliotēkas sabiedriskā funkcija: vieta, kur var strādāt universālā informācijas vidē, t. skaitā ar savu portatīvo datoru, individuāla lasītava, grupu telpas, un saņemt apmācību informāciju, kompetentu informācijas speciālistu padomu, satikties, apskatīt izstādes, piedalīties pasākumos, kuriem ir nepieciešama publiska telpa (3, 30. lpp.).

Pedagogs skolēniem palīdz bibliotēkārās stundās izvēlēties grāmatas. Daiļliteratūras un uzziņu literatūras klāsts ir ļoti plašs. Kā lai izvēlas pašu interesantāko?

Grāmatā „Skolēnu attīstība pedagoģiskajā procesā sākumskolā” minēts, ka „Bibliotēkārās stundās labs palīgs ir skolas bibliotēkarei darbā. Sadarbībā ar bibliotēkāru var veikt dažādas nodarbības, piemēram,

- rīkot pārrunas par izlasītajām grāmatām (sk. 3.pielikumu),
- veidot to ilustrācijas (sk. 3. pielikumu),
- organizēt grāmatu izstādes (sk. 4.pielikumu),
- organizēt tikšanos ar autoriem, māksliniekiem, dažādu profesiju pārstāvjiem (sk. 5. pielikumu),
- mācēt saudzīgu attieksmi pret grāmatām, to pareizu lietošanu, iepazīstināt ar grāmatu labošanas veidiem” (24, 48.-49. lpp.).

Bibliotēkārās stundās iepazīstina skolēnus ar grāmatu, to autoriem, māksliniekiem. Visās mūsu sfērās, sākot ar mākslu, beidzot ar skolu, ir jāatjauno tādi jēdzieni kā kauns, gods, pienākums, taisnīgums, sirdsapziņa, godīgums, principialitāte, krietnums, žēlsirdība un iecietība. Diemžēl mūsu trauksmainajā un nesakārtotajā krīzes laikā cilvēkos ļoti pietrūkst šo īpašību.

Šajā situācijā pamatots un nopietns jautājums - vai šajā plašajā saziņas līdzekļu un informācijas klāstā atliks laiks lasīšanai? V. Pleika uzskata, ka lasīšanai ne tikai kā vienkāršam un visiem pieejamam informācijas ieguves veidam, bet arī lasīšanai kā interešu veidotājai un nostiprinātājai, garīgā apvāršņa paplašinātājai, individuālo vērtību sistēmu stabilizēšanai, kā arī nopietnam izzīņas un kopsakarību meklējumu avotam (18, 20. lpp.).

Literāro darbu uztveres un izpratnes īpatnības ir jāņem vērā, izvēloties skolēniem lasāmvielu vai stāstot par kādu daiļdarbu, vai uzziņas literatūru bibliotēkrajās stundās.

3. - 4. klašu skolēnos vairāk saista interesanti sižetiskie vēstījumi, kuros stāstīts par viņu vecuma bērnu dzīvi tagad vai agrāk. Vēl skolēnu uzmanību piesaista dzīvnieku pasaules brīnumainā dzīve, tāpēc bibliotēkāro stundu mērķis ir ne tikai iemācīt skolēniem atrast vajadzīgo grāmatu bibliotēkā, bet arī radīt viņos priekšstatu par lasīšanu kā interesantu un vajadzīgu nodarbošanos, jādod iespēja bērniem apgūt lasītprasmi, lasot viņu uztverē saistošas, pievilcīgas grāmatas. Ā. Ptičkina uzsver, ka tas nebūt nenozīmē, ka skolēniem būtu jāpiedāvā tikai "viegla" lasāmviela. Runa ir par dažāda rakstura tekstu līdzsvarošanu par labu tādām literārajām materiālam, kas atbilst skolēnu vecumposma īpatnībām. Ir jāņem vērā, protams, arī citi lasāmvielas izvēles principi, piemēram, tās mākslinieciskais līmenis un atbilstība audzināšanas mērķiem" (20, 39. lpp.).

Bibliotēkrajās stundās iepazīstina ar jaunāko daiļliteratūru, izziņas literatūru, neaizmirstot iepazīstināt ar klasisko literatūru.

Bibliotēkas darbība ietver dažādus lasītāju garīgās ietekmēšanas līdzekļus, tikai jāprot tos likt lietā. Izvēloties darba formas, jāievēro katra pasākuma orientācija uz:

- 4) noteiktu lasītāju vecumgrupu,
- 5) konkrētu ārpusklases lasīšanas mērķi,
- 6) konkrētu literatūras tipu, veidu, žanru (16, 5. lpp.).

Bibliotēkāro stundu uzdevums ir bērnos radīt interesi par grāmatu un tad veidosies interese par lasīšanu. Ar grāmatas palīdzību skolnieks iepazīs tautu paražas, pasaules kultūras.

S. Tretjakova secina - lai rosinātu lasītprīeku un piesaistītu jaunos lasītājus bibliotēkai, tiek rīkoti dažādi pasākumi: skolēnu ekskursijas, bērnu radošo darbu izstādes, konkursi, grāmatu atvēršanas svētki, tikšanās ar darbu autoriem un māksliniekiem, tematiskās diskusijas kopā ar izdevējiem (5). Tas viss ietverts bibliotēkrajās stundās, šie pasākumi papildina tās.

Lasīšanai jābūt ne tikai kā vienkāršam un visiem pieejamam informācijas ieguves veidam, bet arī lasīšanai kā interešu veidotājai un nostiprinātājai, garīgās pasaules paplašinātājai, individuālo vērtību stabilizētājai, kā arī nopietnam izziņas avotam.

Bērnu apkalpošanas sekmes lielā mērā nosaka pedagogiski pamatota, mūsdienīga lasīšanas vadība, tai skaitā masu darba metodika. Bibliotēku masu darba galvenais mērķis ir, padziļinot un paplašinot darbu ar grāmatu, soli pa solim bagātināt bērna lasīšanas kultūru, audzinot personību. Dažādi masu pasākumi ne vien attīsta lasītāju izziņas darbību un bagātina emocionālu pasauli, bet izkopj arī viņu lasīšanas un savstarpējās saskarsmes kultūru. Kolektīvā saskarsmē bērni mācās patstāvīgi domāt, spriest, diskutēt, apliecināt sevi, uzklaut citus. Tas bagātina arī bērna vārdu krājumu, attīsta runas kultūru.

Turklāt R. Ķīlis uzskata, ka galvenais uzdevums ir “dabūt” bērnu pie grāmatas. Te vislielākā loma ir skolotājam (13, 10. lpp.).

Mūsu straujās dzīves ritmā pietrūkst laika lasīšanai. Jo vairāk pieejamas datorspēles, televīzija un video, jo retāk bērns ņem rokā grāmatu. Lasīt grāmatu- tas ir grūts darbs. Vienkāršāk ir skatīties televizoru un nepalikt vienatnē ar grāmatu varoņu sāpi, prieku un pašam ar sevi. Kā panākt, lai bērns pēc iespējas vairāk lasītu? B.Lazdiņa uzskata, ka viens no metodiskiem paņēmieniem ir grāmatu lasīšana priekšā, tā:

- sekmē pozitīvo attieksmi pret lasīšanu,
- dod jaunu informāciju,
- rada prieku no lasītā,
- bagātina vārdu krājumu un uzlabo zināšanas gramatikā,
- stimulē bērna iztēli (14, 88. lpp.).

Vecāki ir pirmie palīgi šajā uzdevumā. Lasīšanu priekšā skolniekiem izmanto arī bibliotēkārājās stundās, kas veicina interesi par grāmatām bibliotēkā (sk. 6. pielikumu).

Vēl viena metode, kas veicina bērnu interesi par lasīšanu, ir diskusija. A. Tūna uzskata, ka kopīgo diskusiju laikā skolēni apgūst dažādas lasīšanas metodes, tai skaitā iemaņas:

- paredzēt, kāds vārds varētu iederēties nozīmes ziņā,
- apskatīt ilustrāciju, lai izdomātu/uzminētu, kādus vārdus varētu izlasīt,
- izlasīt nezināmo vārdu un izlasīt teikumu vēlreiz,
- paredzēt, kas varētu notikt lasāmā teksta beigās (29, 37. lpp.).

Šis metodiskais paņēmiens ir noderīgs ne tikai lasīšanas prasmju nostiprināšanai vien. Tās bērniem nodrošina arī valodiskos izteiksmes līdzekļus, lai skolēni varētu izteikt vārdos to, kā viņi attīstās kā lasītāji.

I.M. Rubana kā diskusijas galvenos uzdevumus nosauc:

- attīstīt prasmes skaidri noformulēt domu un īsi, koncentrēti, bet ļoti skaidri to izteikt;
- mācīties ieklausīties citos;
- censties izprast un pieņemt citu viedokļus;
- veicināt spēju uzņemties atbildību (22, 113. lpp.).

Grāmatu apspriešana ir brīva diskusija, tās pedagoģiskā nozīme: padara lasītāja domāšanu aktīvāku, veicina apzinīgas attieksmes veidošanos, saasina uztveri, audzina vērīgumu un literāro gaumi. Disputi dod iespēju pārbaudīt dažādus uzskatus, kas tiek izteikti strīdā, palīdz attīstīt kritiku un paškritiku. Piedalīšanās disputā attīsta loģisko domāšanu un

valodu, māca prasmi strīdēties, aizstāvēt savus uzskatus, uzklausīt citus. Disputā ir iespējas attīstīt pastāvīgo domu un paplašināt redzesloku.

Lai disputa mērķis un uzdevums tiktu sasniegts, tā sagatavošanā un vadīšanā jāizšķir vairāki posmi: tēmas izvēle, jautājumu nostādne, kolektīvā sagatavošana disputam, disputa vadīšana (12, 5. lpp.) (sk. 6. pielikumu).

Lasīšana - kolektīvā izraisa jautājumus un domu apmaiņu (sk. 7. pielikumu). Klausītāji seko ne vien grāmatas saturam, bet arī lasītāja intonācijai un pareizai vārdu izrunai (8, 73.lpp.).

Sarunu var izraisīt par vienu vai vairākām grāmatām (8, 69.lpp.). Sarunai par saturu jāizriet no lasītāju izziņas iespējām, izglītības, lasītāja attīstības līmeņa, jāatbilst grāmatas specifikai (sk. 8. pielikumu).

Apskati - stāstījums par izdevumiem ar mērķi ieteikt labāko literatūru bērniem, paplašināt lasītāju pieprasījumu, parādīt bibliotēkas piedāvāto izdevumu klāstu. Apskatu veidi:

- žanri (dzeja, proza, jaunumi, pasakas u.c.);
- monogrāfiskie (veltīti vienam autoram);
- vienas grāmatas apskats;
- kāda mācību priekšmeta apguve u.c.

Apskatu bieži izmanto, popularizējot grāmatu izstādes, ievada un noslēdz literāros vakarus, grāmatu apspriešanas, literārās spēles. Rosina interesi par grāmatu, par viena rakstnieka daiļradei, jautājām grāmatām un vienam tematiem (8, 66. lpp.). Noformējumā var izmantot zīmējumus, lelles, bērnu darinājumus (sk. 9. pielikumu).

Gita Anderone iesaka, lai skolēnos radītu interesi, lai palīdzētu orientēties jaunākajā literatūrā, skolotājs var organizēt šādas grāmatu izstādes:

- jauno grāmatu izstādes;
- bērniem mīļāko grāmatu izstādes;
- bērnu un vecāku kopīgas grāmatu izstādes par dažādu tematiku, piemēram, "Mana ģimenes mīļākā grāmata", „No vecvecāku grāmatu pūra” u.c.;
- bērnu un skolotāju kopīgas grāmatu izstādes;
- tematiskās izstādes;
- skolēniem lasīšanai ieteicamo grāmatu izstādes par kādu konkrētu autoru vai vispārīgas izstādes” (24, 48. lpp.).

Literārās rotaļas - derīga un interesanta ārpusklases darba metode, kas izraisa interesi par grāmatām, māca ievērot bibliogrāfiskas ziņas, nostiprina atmiņā literārus tekstus. Rotaļas

veicina vārdu krājuma paplašināšanu, attīsta valodu, iztēli, spriešanas spējas, attapību (8, 105. lpp.).

Tātad bibliotekārajās stundās un bibliotēkas darbā izmanto:

1. individuālas darba formas;
2. publisko darbu (konkrētu lasītāju grupu īpatnību apzināšana un ievērošana darbā ar lasītāju).

Žēl, ka arvien biežāk dzird runājam, ka nevienam nav laika lasīt - ne bērnam, ne pusaudžiem, ne pieaugušajiem.

„Pārrunas (grāmatas apspriešana), kurām laikus gatavojas (8, 69. lpp.). Ieinteresētie lasītāji rīkot savā klasē, jo skolēni savā kolektīvā jūtas atraisītāki, drošāki, brīvāk izsaka savus spriedumus. Pārrunas nedrīkst pārslogot ar svešiem jēdzieniem, sarežģītiem terminiem.” (24, 48. lpp.).

Vairākas klases var iesaistīt bērnu rītos, pēcpusdienās. „Šo pasākumu saturs var būt ļoti dažāds:

- ✓ skolēniem ir iespējams sniegt pašdarbības priekšnesumus,
- ✓ var uzaicināt viesus,
- ✓ var klausīties mūziku, skatīties diapozitīvus, fotoattēlus, filmas u.c.” (24, 48.lpp.).

Ekskursija un pārgājieni - aizraujoša ārpusklases darba metode, kas palīdz izprast literatūras saistību ar dzīvi (24, 49. lpp.) (sk. 10. pielikumu).

G. Andersone uzskata, ka grāmatu popularizēt var ar sienas avīžu un afišu palīdzību. Šeit labi palīgi ir paši skolēni. Tajā var būt atspoguļoti grāmatu vāku zīmējumi, ilustrācijas par izlasīto vai lasīšanai ieteikto grāmatu, bērnu rakstiņi, dzejoļi, skolotāju atsauksmes (24, 49. lpp.).

Ir satraucoši apzināties, ka bērnu lasīšana kļūst arvien pasīvāka un nabadzīgāka un esam bezspēcīgi pret šo lejupslīdes galveno cēloni- kultūras dzīves nolaistību, tautas garīgo vērtību nenovērtēšanu un ekonomiskās dzīves depresiju. Pats ļaunākais, ka novārtā tiek atstāta daiļliteratūra. Mākslinieciski viduvējas lasāmvielas piedāvājums un pieaugušo nekompetence lasīšanas psiholoģijā un pedagoģijā ievērojami kavē bērnu lasītveļmes attīstību. Daudzi vecāki neapzinās, ka lasītājs sākas ģimenē un ka tikai no viņiem ir atkarīga bērna interese un vajadzība lasīt (21, 86. lpp.).

Bērni kopē savus vecākus. Bieži vien, skolēniem uzdodot jautājumus: “Kāpēc Tu nelasi? Ko lasa Tavi vecāki?”, atbildē dzirdams, ka vecāki arī neko nelasa, reti kādu žurnālu.

Liela daļa pieaugušo, pat skolotāji, nevērīgi un neizprotoši izturas pret skolēnu bibliotekārajām un bibliogrāfiskajām zināšanām, kas tāpat būtu apgūstamas ar pirmajiem

skolas gadiem. Pirms gadiem piecpadsmit daudzās Latvijas skolās 1. - 8. klasēs gan tika ieviestas bibliotekārās stundas. Mācīja patstāvīgi izmantot dažādus informatīvos, bibliogrāfiskos un literāros avotus un izkopt iemaņas darbam ar grāmatu (21, 87. lpp.). Diemžēl tagad palicis pavisam maz skolu, kur šīs stundas notiek visās pamatskolas klasēs. Tuvākās apkārtnes skolās tomēr gandrīz visās notiek bibliotekārās stundas, kaut tās nav paredzētas mācību stundu sarakstā.

L. Streļcova secina, ka pedagoga un arī skolas bibliotekāra darba mērķis ir personības vispusīga un harmoniska attīstība, kas ietver skolēna audzināšanu, mācīšanu, izglītošanu, socializāciju un radošu paštaisnību. Uz to vērsts vesels sabiedrisko zinātņu komplekss, tostarp arī zinātņu starpnozare, kas strauji attīstās, - biblioterapija ("ārstēšana ar grāmatas palīdzību") (26, 18. lpp.).

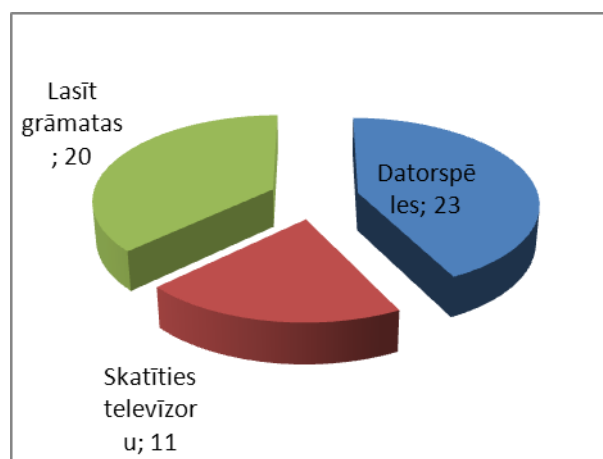
Ā. Ptičkina secina, ka pirms lasīšanas skolēns zina, ka viņam būs jāatbild kaut vai uz vienu vienīgu jautājumu, viņš lasa ar mērķtiecīgu ievirzi. Skolēnam ir svarīgi apzināties, ka ir jālasa ne jau tikai lasīšanas tehnikas pilnveides dēļ (19, 47. lpp.).

3. PEDAGOĢISKĀ IZMĒGINĀJUMA DARBĪBA

3.1. Situācijas izpēte vidusskolas bibliotēkā

Lai noskaidrotu bērnu attieksmi pret grāmatām, un lasīšanas intereses, vispirms jānoskaidro, cik bieži un vai viņi vispār lasa un kā pavada brīvo laiku. Tādēļ tika izstrādātas anketas "Vai Tu esi draugos ar grāmatu" (sk. 11.pielikumu). 2011. gada rudenī tika veikta aptauja, kurā piedalījās 3. klašu 54 skolēni.

1. jautājums - "Kā Tev vislabāk patīk pavadīt brīvo laiku?"

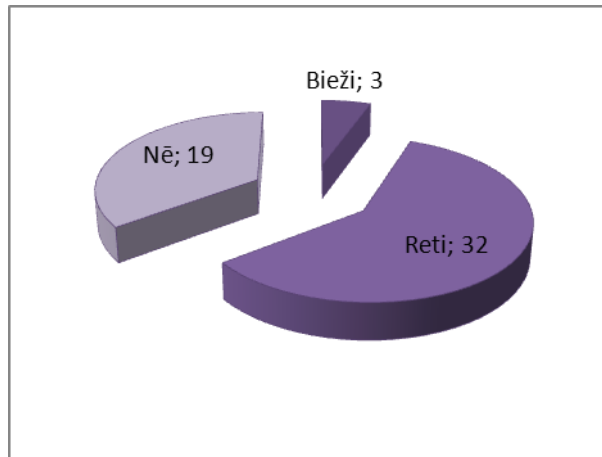

3.2.att. Brīvā laika izmantošana

No 54 aptaujātiem skolēniem brīvo laiku 37 skolēni pavadā, spēlējot datorspēles, 20 skolēni - skatoties TV un tikai 23 skolēni lasa grāmatas. Līdz ar to izziņas intereses netiek veicinātas, lasot grāmatas.

Lai noskaidrotu, kādas grāmatas skolnieki lasa, tika uzdots jautājums "Kādas grāmatas Tu esi lasījis pēdējā laikā?". No anketu rezultātiem var secināt, ka skolēniem interesē autoru pasakas. Pēdējā laikā lasītākās grāmatas ir Dž. Kinnija „Grega dienasgrāmata”, S. Meieres “Krēsla”, N. Nosova „Nezinītis uz Mēness”. Tika pieminētas arī grāmatas: T. Jānsone “Bīstamā vasara”, V. Rūmnieks „Ozola grāmata”, Dž. K. Roulīnga „Harijs Poters”, H. Loftings „Stāsts par doktoru Dūlitlu” u.c. No uzziņu literatūras vairāk skatītas enciklopēdijas no sērijas “Redzeslokā”.

Lai noskaidrotu, kas skolniekiem visbiežāk iesaka izlasīt grāmatas, uz jautājumu „Vai kāds Tev to ieteica, ja” Jā”, tad kas?”, skolēni pārsvarā atbildēja, ka izvēlējās paši (20 skolēni), bibliotekārs ieteica (8 skolēni), bet 12 skolniekiem ieteica vecāki, draugu ieteikumus ņem vērā 14 skolēni.

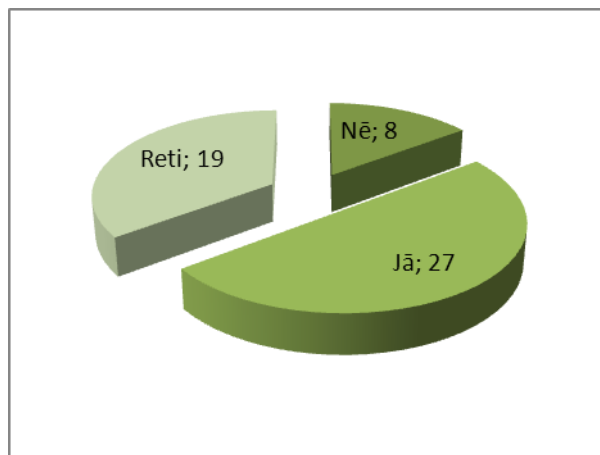

3.3.att. Grāmatu satura pārrunāšana ar draugiem

Lai noskaidrotu, vai izlasītais tiek izstāstīts arī citiem, tika uzdots jautājums “*Vai Tu runā ar saviem draugiem par izlasītajām grāmatām?*”. No anketām var secināt, ka skolēni savā starpā izlasītās grāmatas pārrunā reti, bet, ja tomēr pārrunā, biežāk to dara meitenes.

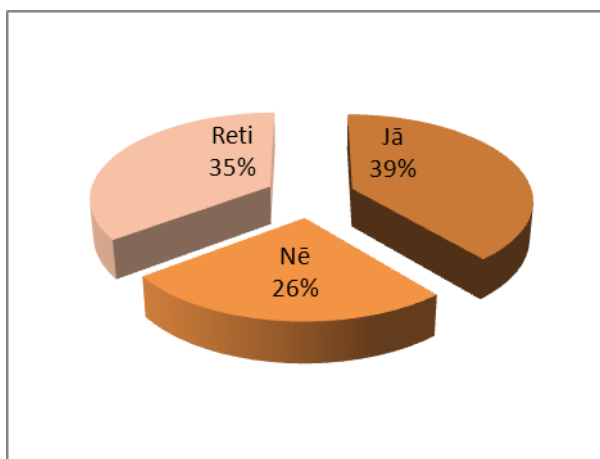
Savukārt uz jautājumu “*Kurus bērnu laikrakstus pasūta tavā mājā?*”, lielākā daļa no aptaujātajiem bērniem (17) atbildēja “nevienu”. Pārējiem tiek pasūtīti: “*Ilustrētā Junioriem*”, “*Donalds Daks*”, “*Avene*”, “*Sīrups*”, “*Copes Lietas*”.

Lai noskaidrotu, vai vispār skolēns ņem lasīt grāmatas no bibliotēkas, tika uzdots jautājums “*Vai Tu ņem grāmatas no bibliotēkas?*”, 4 bērni atbildēja “Nē”, bet pārējie “Jā” (27) un „Reti” (19). Var secināt, ka lielākais skaits skolēnu ņem grāmatas no bibliotēkas.

3.4.att. Grāmatu ņemšana no bibliotēkas

Savukārt uz jautājumu “*Vai Tu regulāri apmeklē bibliotēku?*”, no aptaujātiem 54 skolēniem regulāri apmeklē bibliotēku - 21, reti - 19, bet neapmeklē - 14. Var secināt, ka skolēniem mājās ir samērā maz grāmatu, jaunāko literatūru skolēns var izlasīt bibliotēkā.

3.5.att. Skolēnu bibliotēkas apmeklējums

Lai noskaidrotu, vai vecāki pērk saviem bērniem grāmatas, tika uzdots jautājums „Vai vecāki Tev pērk grāmatas?” Pēc aptaujas rezultātiem var secināt, ka bērniem grāmatas mājās tiek pirktas, tomēr 13 skolēniem atbildes bija noliedzošas.

Uz jautājumu, „Vai vecāki lasa grāmatas”, apstiprinošas atbildes devuši 54 skolēni.

3.1.tabula

Vecāku atbildes

Māte	20	26	8
	nē	reti	bieži
Tēvs	27	17	10
	nē	reti	bieži

Izpētot mājās ģimenes vecāku lasīšanas intereses, darba autore secina, ka vairāk lasa mātes (8), bet pārsvarā ģimenēs vecāki lasa reti (mātes - 26, tēvi - 17).

Interesantas atbildes atklājas jautājumā „Kura ir Tava mīļākā grāmata?”, jo gan zēnu, gan meiteņu vidū visiecienītākā ir Dž. Kinnija „Grega dienasgrāmata” (32), bet pārējās grāmatas zēniem un meitenēm atšķiras. Meitenes nosauc sekojošas grāmatas: J. Širmanis „Kriksis”, Ē. Kestners „Divas Lotiņas”, S. Meiere „Krēsla”, A. Lindgrēne „Mio, manu Mio”. Zēniem patīk šādas grāmatas: A. K. Doils „Šerloka Holmsa piedzīvojumi”, Dž. Kinnijs „Grega dienasgrāmata”. Visiem skolēniem joprojām patīk lasīt pasakas un no uzziņu literatūras vairāk pēta enciklopēdijas no sērijas „Redzeslokā”. Secinot, ka 3. klašu skolēni vēl

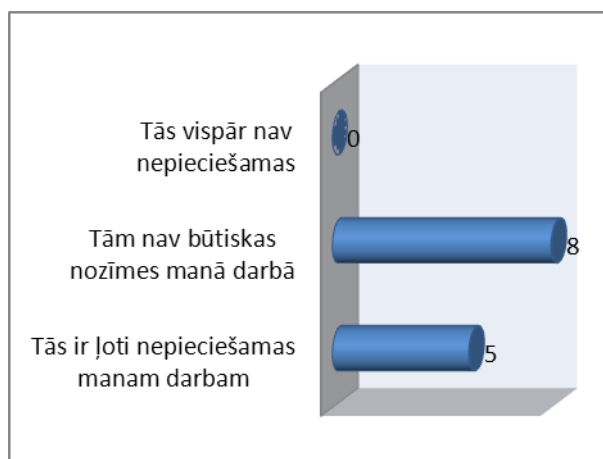
neapzinās, ko grib un kas viņiem dzīvē varētu noderēt, nepieciešams veidot pret grāmatu un pret lasīšanu padziļinātu interesi, lai izkoptu skolēnu interešu loku vispār.

Izstrādājot darbu, tika veikta anketēšana. Lai noskaidrotu skolotāju attieksmi pret bibliotekārajām stundām un, kā tas ietekmē skolēnu attieksmi pret bibliotekārajām stundām, tika anketēti vidusskolas skolotāji, par tēmu “Bibliotēkas stundu nepieciešamība vidusskolā”.

Skolēnu attieksme pret bibliotēku ir mainījusies- skolēni mazāk izmanto bibliotēkas pakalpojumus. Tās vietā ir stājies INTERNETS. Bērni arvien vairāk laika pavada, sēžot pie datora un meklējot informāciju. Taču dators nespēj pilnvērtīgi izglītēt bērnu, tāpēc pedagogiem vajadzētu pievērst uzmanību skolēnu interesei par grāmatām, bibliotēku.

Tika izdalītas anketas sākumskolas skolotājiem. Anketas paraugu (sk. 12. pielikumu). Kopā tika aptaujāti 13 respondenti.

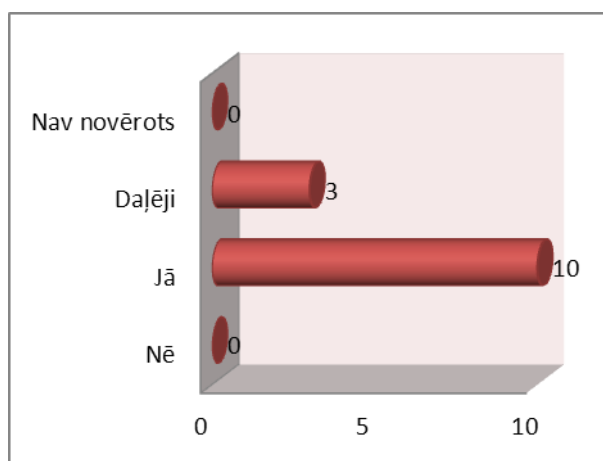
Lai noskaidrotu skolotāju domas par bibliotekāru darbu, tika uzdots jautājums: “Kādas ir Jūsu domas par bibliotekārajām stundām?”.

3.6.att. Skolotāju viedoklis par bibliotekārajām stundām

Apkopotie dati liecina, ka 7 skolotāji uzskata, ka bibliotekārās stundas ir nepieciešamas viņu darbam; savukārt 6, ka tās atvieglo skolēnu mācību procesu. Tikai viens atbildēja, ka nav būtiskas nozīmes. Taču pilnīgi bibliotekāro stundu nozīmi nenoliedza neviens. Tomēr pēc aptaujā iegūtā rezultāta var konstatēt, ka bibliotekārās stundas lielākai daļai skolotāju ir nepieciešamas. No tā var secināt, ka bibliotekārajām stundām ir jāatvēr vieta mācību procesā, jo tās atvieglo skolēnu mācību procesu.

Lai noskaidrotu, vai bibliotekārās stundas palīdz mācību priekšmetu apguvē, tika uzdots otrs jautājums: “Kā bibliotekārās stundas veicinātu skolēnu interesi par konkrētu mācību priekšmetu?”

3.7.att. Skolotāju vērtējums par bibliotekāro stundu nozīmi mācību procesā

10 respondenti uzskata, ka bibliotekārās stundas veicinātu skolēnu interesi par konkrētu mācību priekšmetu. Tas izskaidrojams ar to, ka katrs skolotājs ir ieinteresēts sava pasniegtā priekšmeta padziļinātā izpratnē. Taču 3 skolotāji atbildēja „daļēji veicinātu”. Tātad bibliotekārās stundas veicina skolēnu interesi par mācību priekšmetiem, kas, savukārt, sekmē veiksmīga mācību procesa norisi.

Interesanti likās uzzināt skolotāju domas par to, “Vai bibliotekārās stundas ietekmē skolēnu izziņas procesu?”. 13 respondenti atbildēja apstiprinoši.

Katrs skolotājs savā klasē labāk var novērtēt, vai bērniem ir interese par grāmatām. To noskaidrot var ar jautājumu: “Vai bibliotekārās stundas veicina skolēnu interesi par grāmatām?”, apstiprinoši atbildēja visi respondenti, tātad bibliotekārām stundām ir nozīmīga vieta bērnu intereses rosināšanai par grāmatām.

Lai noskaidrotu domas par to, “Cik bieži varētu notikt bibliotekārās stundas?”, 6 respondenti uzskata, ka bibliotekārās stundas varētu notikt reizi nedēļā, bet 7 skolotāji - reizi mēnesī.

Kopumā, vērtējot pētījuma mērķi un uzdevumu, var secināt, ka pedagogi atbalsta bibliotekārās stundas, līdz ar to tās varētu notikt skolā, jo bibliotekārās stundas palīdz skolēniem orientēties bibliotēkas grāmatu klāstā, daiļliteratūrā un uzziņu literatūrā, rada interesi par grāmatu un interesi par lasīšanu.

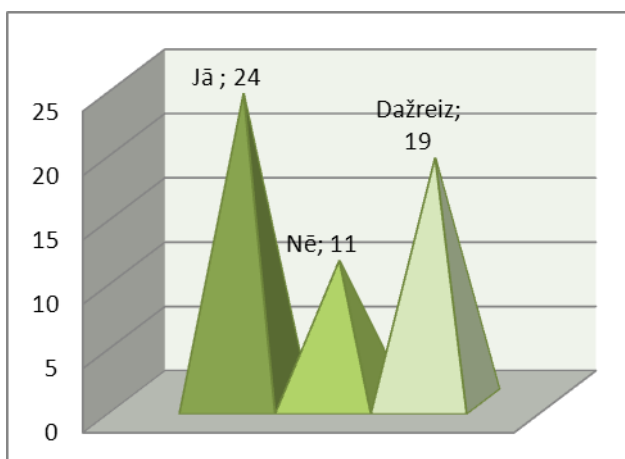
Lai labāk noskaidrotu, kā varētu veicināt bērna interesi par lasīšanu, vecākiem tika lūgts aizpildīt anketu (sk. 13. pielikumu). Tika aptaujāti 54 vecāki ar mērķi noteikt, vai vecāki interesējas par bērna lasītprasmi un uzzinātu ģimenes attieksmi pret literatūru.

Uz pirmo jautājumu: “Cik bieži Jūs ģimenē pērkat jaunas grāmatas?”, atbildes bija dažādas: ja atļauj ģimenes budžets, tad vienreiz mēnesī - 13. Katram bērnam 1 grāmata mēnesī un daudz – tā atbildēja pa vienam vecākam. 9 vecāki atbildēja, ka grāmatas pērk

grāmatas divreiz mēnesī un ņem grāmatas bibliotēkā. 5 vecāki atbildēja, ka jubilejās tiek saņemtas grāmatas un dāvanu kartes grāmatnīcās un grāmatas. Vienreiz divos mēnešos - 8, 1 līdz 2 grāmatām gadā (5) un 1 līdz 2 grāmatām pusgadā - 11.

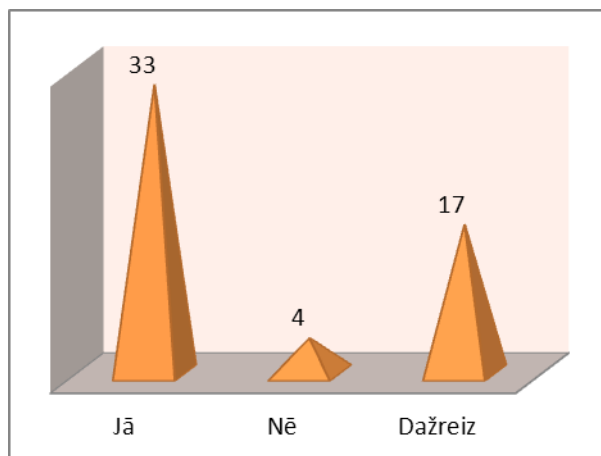
2. jautājums: „Vai Jūs kopā ar bērnu esat bijuši bibliotēkā un/vai grāmatu veikalā?” Gandrīz visi ir bijuši gan bibliotēkā, gan grāmatu veikalā. Tikai septiņi vecāki atbildēja, ka kopā ar bērnu nav bijuši bibliotēkā.

Analizējot diagrammu: „Vai Jūs lasāt grāmatas kopā ar bērniem?”, var secināt: kopā lasa grāmatas - 19, dažreiz - 14, noliedzošās atbildes tikai divas.

3.8.att. Vecāku un bērnu grāmatu lasīšana kopā

4. jautājums: „Vai izlasīto pārrunājat kopā ar saviem bērniem?” Priece, ka vecāki izbrīvē brīvu brīdi, lai pārrunātu ar bērnu izlasīto grāmatu: „jā” – 33 atbildes, 17 – „dažreiz” un 4 atbildes „nē”.

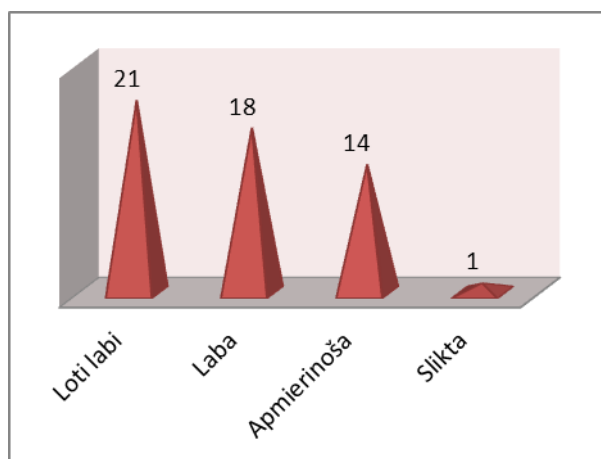

3.9.att. Izlasīto grāmatu pārrunāšana

5. jautājums: „Par ko Jūs visbiežāk sarunājaties ar savu bērnu?” Atbildes šādas: par dienas notikumiem, pašsajūtu, savstarpējām attiecībām, pasākumiem, hobijiem, mājdzīvniekiem, par pasauli - kā tā izkārtota, skolu un sekmēm, darbiem, režīmu, visu, kas tobrīd ir aktuāls, skolasbiedriem, veselību, godīgumu, brīvdienu plānu, pulciņiem, nākotnes plāniem, filmām, TV programmām, grāmatām, uzvedību, kas pašlaik bērnu interesē, brīvo laiku.

6. jautājums: „Kādas grāmatas Jūs pārkat savam bērnam?” Vecāki saviem bērniem pērk grāmatas par fantastiku, stāstu grāmatas, enciklopēdijas, piedzīvojumu, vēsturiskas, literatūras klasiku, daiļliteratūru, bērna vienaudžiem, pasakas, ģeogrāfijas grāmatas. Vairākas atbildes - ka pērk grāmatas, ko paši bērni izvēlas, kuras nav bibliotēkā un mājās, ļoti daudz atbildes bija, ka pērk Dž. Kinnija „Grega dienasgrāmatas”.

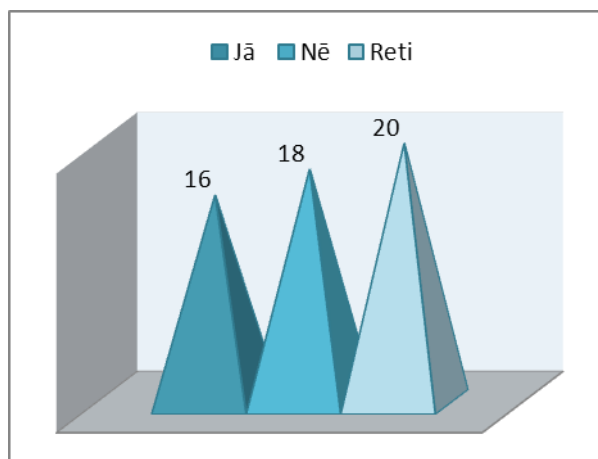
7. jautājums: „Kāda ir Jūsu bērna lasītprasme?”

3.10.att. Bērnu lasītprasme

Ļoti laba lasītprasme - 21 skolēnam, laba lasītprasme – 18, apmierinoša - 14 skolēniem un slikta lasītprasme - 1.

8. jautājums: „ Vai Jūs savam bērnam lasāt priekšā? ”

3.11.att. Lasīšana priekšā bērniem

Lielākais vairums vecāku atbildēja (20), ka reti, bet tomēr lasa saviem bērniem priekšā. Diemžēl 18 vecāki atbildēja, ka nelasa saviem bērniem grāmatas.

3.2. Mācību metodiskās sistēmas izstrāde

Mācību metodiskā sistēma tika izstrādāta bibliotekārajām stundām 3. un 4. klasē 2011./12. m. g.

Darba 1. nodaļā „Lasīšanas veidi un metodika” darba autore ir padziļināti pievērsusies metodikas jautājumiem. Tagad lielāka uzmanība tiks pievērsta tam, kā konkrētās grāmatas bērni lasa, iztirzā, veido par tām izpratni vai interesi, kā arī tiks pievienoti stundu plāni un konspekts.

Kas ietekmē izvēles kritērijus vienai vai otrai grāmatai vai masu pasākumam?

1. Attiecīgās klases lasīšanas prasmes un iemaņas, intereses. Var būt vairākas paralēlklases ar dažādu interesi par grāmatām, par vēlēšanos darboties.
2. Attiecīgās klases lasīšanas grāmatas saturs, piemēram, mācību grāmatā publicēts 1 stāsts no A. Brigaderes „Anneles stāstiem”, bet klases audzinātāja vēlas, lai radītu interesi un izlasītu vairāk. Tā rodas viela bibliotekārajām stundām un skolēni gūst plašāku pārskatu par autoru un darbu.
3. Aktuāli notikumi - svētki, atceres pasākumi, rakstnieku jubilejas, ciemošanās skolā un tikšanās ar skolēniem, piemēram, dzejnieks J. Osmanis bija biežs un iecienīts viesis mūsu skolā, kādreiz vecākajās klasēs Egīls Plaudis, vēl senāk – Z. Ērgle, kura arī dzīvoja mūsu pilsētā, tagad bieži skolā ierodas rakstniece N. Ikstena, kura ir arī mūsu skolas absolvente.

4. Pašu skolēnu un viņu vēlēšanās izlasīt kādu grāmatu kopā, apspriest tās un dalīties savās domās par izlasīto.

Pēc anketu rezultātu apkopošanas var secināt, ka skolēni samērā maz lasa grāmatas, kas, savukārt, samazina izziņas interešu veidošanās iespējas, tādēļ tiek izstrādāts bibliotekāro stundu tematiskais plāns, lai vadītu bibliotekārās stundas 3. - 4. klasēs.

Sadarbībā ar klašu audzinātājiem un mācību pārzini tika izvērtēta bibliotekāro stundu nepieciešamība, kā rezultātā šīs stundas katrā klašu grupā notiek trīs reizes mācību gadā. Katras klases audzinātāja izvēlas savai klasei visoptimālāko laiku, kad bibliotekāro stundu novadīt.

3.2 tabula

Bibliotekāro stundu tematiskais plāns

	Tēma
3. klase.	
Oktobris	Mana mīļākā grāmata
Februāris	Kur mūsu bibliotēkā paslēpušies labie darbi
Aprīlis	Saulīte latviešu folklorā
4.klase.	
Septembris	M. Stāraste un Z. Ērgle- rakstniece, ar Ikšķili cieši saistītas mākslinieces. Izstāde, tikšanās, radošās darbnīcas.
Janvāris	Z. Ērgles grāmatas mūsu bibliotēkā
Marts	Ē. Kestners - Latvijā iecienīts bērnu rakstnieks
3.un 4. klasei	„Burtiņš, burtiņš, komatiņš”

Bibliotekārā stunda 3. klasei

Temats

Mana mīļākā grāmata.

Mērķis

Radīt interesi par lasīšanu un grāmatu pasauli.

Uzdevumi

✓ Noskaidrot bibliotēkas kā grāmatu krātuves lomu.

- ✓ Iepazīstināt ar bērnu grāmatu novietojumu un sadaļām.
- ✓ Noskaidrot bērnu intereses par grāmatām.
- ✓ Radīt interesi, klausoties čaklāko lasītāju stāstos, lai arī citi klasesbiedri lasītu.
- ✓ Popularizēt skolas bibliotēkā esošās grāmatas.

Izmantotie materiāli

- ✓ Katram līdzpaņemtā mīļākā grāmata no mājām.
- ✓ Darba lapas ar jautājumiem un vietu zīmējumam par grāmatu.

Metodes, metodiskie paņēmieni, darba formas

- ✓ Frontālie jautājumi.
- ✓ Individuālais darbs: klausīties, izlases un priekšā lasīšana, veidot radošo darbu-grāmatzīmi.

Paredzamais rezultāts

- ✓ Skolēni orientējas bibliotēku grāmatu krātuvē.
- ✓ Pēc izlasītās grāmatas prezentācijas bibliotēka izveidota zīmējumu izstāde.

Bibliotekārā stundas 3. klasei.

Saulīte latviešu folklorā.

Mērķis:

Iepazīstināt skolēnus ar folkloru.

Uzdevumi:

1. Veicināt interesi par folkloru.
2. Turpināt pilnveidot prasmi klausīties.
3. Pilnveidot spēju sadarboties.
4. Vēstules rakstīšana.

Metodes:

1. Frontālie jautājumi, mīklu minēšana.
2. Individuālais darbs: klausīties, lasīt, rakstīt, noformēt radošo darbu - vēstuli.
3. Grupdarbs.
4. Mīklu minēšana.

Paredzamais rezultāts:

1. Grupās uzrakstītas un noformētas vēstules saulei.
2. Skolēni prot deklamēt tautasdziesmas par sauli.
3. Prot atminēt mīklas.

Izmantotā literatūra:

1. J. Mackovas grāmatas „Atraktā debess”.

2. Latviešu tautas teika "Kā saule radusies".
3. Stāraste M. Saulīte. Rīga, ANNELE, 2011.

Bibliotekārā stundas 3. klasei.

"Kur mūsu bibliotēkā paslēpušies labie darbi?"

Mērķis:

Darba audzinošās lomas akcentēšana.

Uzdevumi:

- 1) Mācīt orientēties bibliotēkā (atrast vajadzīgo grāmatu plauktā).
- 2) Iepazīstināt ar bibliotēkas grāmatām (daiļliteratūras, dažādu žanru, citu nozaru literatūru) un preses izdevumiem.

Uzskates līdzekļi: grāmatu plaukti bibliotēkā par darbu, žurnāla "Zilīte" - uzlīmes un plakāti.

Metodes:

- 1) Frontālie jautājumi.
- 2) Individuālais darbs: klausīties, lasīt.

Paredzamais rezultāts:

- 1) Zina vecāku profesijas un prot noformēt profesiju galeriju.
- 2) Prot orientēties bibliotēku fondā.

Izmantotā literatūra:

1. Agri ganu rīti. Rīga: Liesma, 1978. 165 lpp.
2. Kronenbergs A. Jērādiņa. Rīga: Liesma, 1986. 70 lpp.
3. Latviešu tautas mīklas. Rīga: Zvaigzne, 1992. 109 lpp.
4. Latviešu tautas pasakas/ Izlase. Rīga: Zinātne, 1994. 487 lpp.
5. Latviešu tautas sakāmvārdi/ Mācību līdzeklis. Rīga: Zvaigzne ABC, 1998.
6. Plūdonis V. Mazā Anduļa pirmās bērnības atmiņas. Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība, 1957. 71 lpp.
7. Rinkule - Zemzare Dz., Žilinskis A. Kurš darbiņš labāks? Rīga: Liesma, 1974. 42 lpp.
8. Saules gadi. Rīga: Liesma, 1965. 41 lpp.
9. Teic, māmiņa manu darbu/ Latviešu tautas dziesmas. Rīga: Liesma, 1975. 45 lpp.
10. Zīle. Latviešu valoda 2.klasei : rokasgrāmata skolotājiem II / Gita Andersone, Daina Ērgle, Māra Filatova, Iveta Ikale, Vita Golubova, Ārija Ptičkina. Rīga : Zvaigzne ABC, 2005.

11. Zīle. Latviešu valoda 2.klasei : grāmata lasīšanai un domāšanai : eksperimentāla mācību grāmata / Gita Andersone, Daina Ērgle, Māra Filatova, Vīta Golubova, Iveta Ikale ; māksl. Ieva Maurīte. Valodas gudrību grāmata / Ārija Ptičkina ; māksl. Irēna Žguta. - Labots izd. Rīga : Zvaigzne ABC, 2005. -2.[daļa].

Iepriekšējā stundā skolēniem tika uzdots mājasdarbs - uzzīmēt pēc izvēles zīmējumu, kuros redzams, kā tiek darīts kāds darbiņš:

mans tētis darbā,
mana mamma darbā,
manas vecmāmiņas, vectētiņa darbs.

Patstāvīgi sameklēt tautasdziesmu par darbu un iemācīties no galvas, kā arī atcerēties grāmatas, to autorus un darba nosaukumus, kuros rakstīts par darbu, darba darītājiem.

No līdzatnestajiem darbiem pirms stundas izveidota izstāde, kur redzami darba darītāji dažādu darbu procesā.

Bibliotekārā stunda 4. klasei.

Z. Ērgle – rakstniece, ar Ikšķili saistīta māksliniece.

Mērķis:

Radīt priekšstatu par rakstnieci un viņas saistību ar Ikšķili sakarā ar 90 gadu jubileju.

Uzdevumi:

- Attīstīt lasītprasmes un iztēli, izsakot savu viedokli darba lapā un izlasot citiem priekšā.
- Rosināt lasīšanas nepieciešamību un iztēli.

Izmantotie materiāli:

- Attēli par rakstnieci Z. Ērgli izstādē, arī viņas grāmatas, materiāli no skolas muzeja par kādreizējo sadarbību ar mākslinieci.
- Žurnāla „Spicā” pēdējā gada numuri.
- Darba lapas (sk. 14.pielikumu).
- Bērnu līdzpaņemtie materiāli grāmatzīmes veidošanai – papīrs, krāsas, šķēres, līme utt.

Metodes:

- Frontālie jautājumi.
- Individuālais darbs: klausīties, lasīt, pildīt darba lapas, veidot grāmatzīmes.

Paredzamais rezultāts:

- Prot klausīties žurnāla redaktora uzstāšanos.

- Prot izpildīt redakcijas sagatavotos iztēles un pārdomu veicināšanas uzdevumus.
- Pazīst Z. Ērgles atmiņu grāmatu „Pāri gadiem bērnības zemē”.
- Pazīst žurnālu „Spicā”, tā redaktori – Z. Ērgles mazmeitu A. Ērgli (sk. 15.pielikumu).

Bibliotekārā stunda 4. klasē

Zentas Ērgles grāmatas skolas bibliotēkā.

Mērķis:

Radīt priekšstatu par bērnu rakstnieci Zentu Ērgli.

Uzdevumi:

- ✓ Iepazīstināt ar skolas bibliotēkā esošajām grāmatām.
- ✓ Inscenēt vienu rakstnieces lugu.

Izmantotie materiāli:

- ✓ Līdzpaņemtā grāmata.
- ✓ Skolas bibliotēkas grāmatu fonds - Z. Ērgles grāmatas.

Metodes:

- ✓ Frontālie jautājumi.
- ✓ Individuālais darbs: klausīties, lasīt, lasīt lomās, inscenēšana.
- ✓ Lugas inscenēšana grupās.

Paredzamais rezultāts:

- ✓ Prot atrast Z. Ērgles grāmatas bibliotēkas plauktos.
- ✓ Prot sadarboties un parādīt lugas fragmentu.

Bibliotekārās stundas 4. klasei.

Iepazīšanās ar Ē. Kestnera daiļradi.

Mērķis:

Rosināt skolēnu interesi par daiļliteratūru.

Uzdevumi:

- Ē. Kestnera grāmatu izstādes izveidošana.
- Izstrādāt projektu vienai Ē. Kestnera grāmatai.

Metodes:

- Individuālais darbs.
- Projekts.
- Grupu darbs.
- Frontālie jautājumi.

- Prezentācija.

Paredzamais rezultāts

- Prot izstrādāt un prezentēt pēc noteikta plāna savu izlasīto grāmatu (sk. 16.pielikumu).

Bibliotekārā stunda 3.un 4. klasei

„Burtiņš, burtiņš, komatiņš”

Tikšanās ar Mākslas akadēmijas pasniedzēju grafiķi, ābeču kolekcionāru Valdi Villerušu.

Mērķis: Iepazīties Latvijas un pasaules ābeces un burtu rakstības vēsturi.

Uzdevumi:

- Ābeču nepieciešamības noskaidrošana.
- Alfabēta nostiprināšana.

Metodes:

- Tikšanās ar kolekcionāru.
- Individuālais darbs - burtu veidošana.
- Frontālie jautājumi.
- Izstādes apmeklējums muzejā.

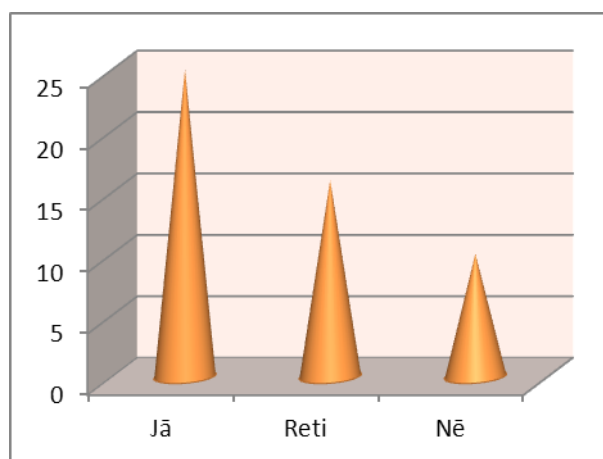
Paredzamais rezultāts

- Alfabēta atkārtošana.
- Burta pareizrakstības principu ievērošana.
- Savas ābeces izveidošana.
- Video I.Sproģes „Joka pēc alfabēts” dziesma, filmiņas skatīšanās (sk. 17. pielikumu).

3.3. Pedagoģiskās izmēģinājuma darbības rezultātu apkopošana

Pēc bibliotekārās stundas novadīšanas 4. klases skolēni aizpildīja anketu (sk. 18. pielikumu), lai konstatētu, vai bibliotēkas stundas veicinājušas lasīšanas intereses.

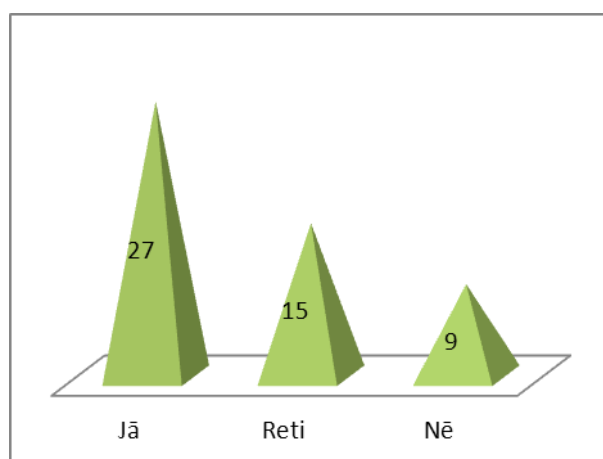
Uz jautājumu **”Vai pēc bibliotekārās stundas apmeklējuma esi izvēlējies kādu grāmatu?”**

3.12.att. Grāmatu izvēle pēc bibliotekārajām stundām

No šīs diagrammas var secināt, ka bibliotekārās stundas, lai arī ne bieži, tomēr ir veicinājušas bērnu interesi par lasīšanu.

Uz jautājumu **“Vai bibliotekārās stundas Tevī rosina interesi par grāmatu lasīšanu?”**

3.13.att. Grāmatu lasīšanas interese pēc bibliotekārajām stundām

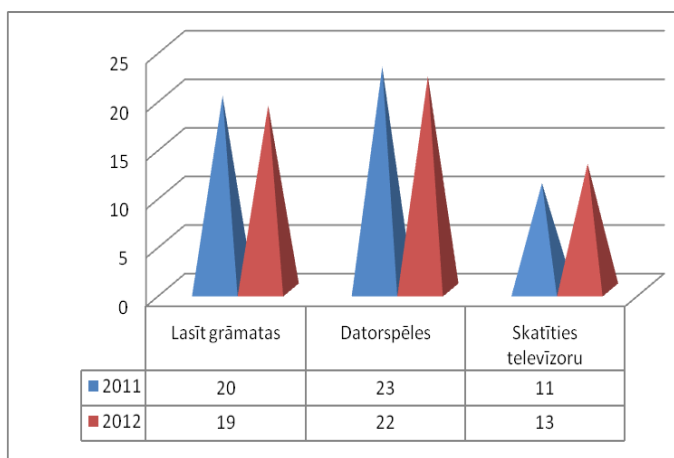
Apkopojot anketu rezultātus, tika konstatēts, ka bibliotekārās stundas, pēc skolēnu domām, veicina viņu izzīņas interesi par grāmatām.

Uz jautājumu **“Kas Tev vislabāk patīk bibliotekārajās stundās?”**, bērni norādīja, ka patīk, ja bibliotekārajās stundās stāsta par jaunākām grāmatām. Vairāk interesē skatīties dažādas enciklopēdijas un kad stāsta par jaunajām grāmatām, skatīties bilžu grāmatas. Stundās patīk, ka ļauj pašiem izvēlēties grāmatas un tās lasīt. Tomēr ir bērni, kas nezina, kas patīk, neseko līdz stundās, ir izklaidīgi, bieži traucē darbu.

Pēc aptaujas rezultātiem var secināt, ka bērniem grāmatas mājās tiek pirktas, jo tikai 3 atbildēs bija noliedzošas.

Pēc aptaujas veikšanas šiem skolēniem 3. un 4. klasē tika vadītas bibliotekārās stundas, un 2012. gada pavasarī bērni tādu pašu anketu aizpildīja vēlreiz (skatīt 11. pielikumu).

Atkārtotās anketu apkopošanas rezultāti uz 1. jautājumu **“Kā Tev vislabāk patīk pavadīt brīvo laiku?”**

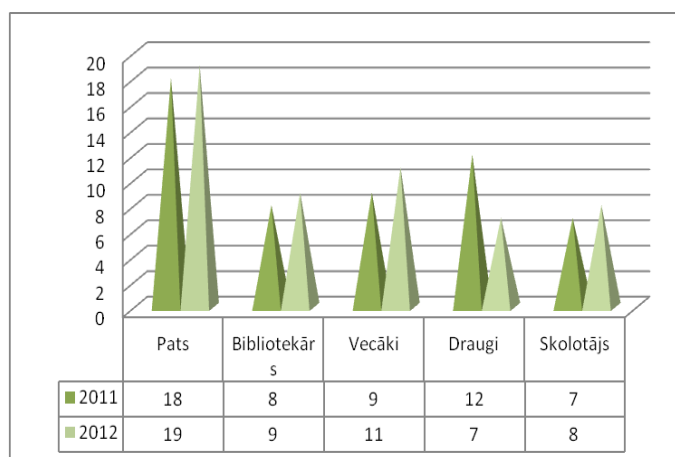
3.14.att. **Brīvā laika izmantošana**

Tāpat kā pagājušajā gadā, skolēniem vairāk patika datorspēles - 22, grāmatas lasīt - 19 skolēniem, 13 - skatīties televizoru.

Lai noskaidrotu, kādas grāmatas skolēni lasa, tika uzdots jautājums *“Kādas grāmatas Tu esi lasījis pēdējā laikā?”*. No anketu rezultātiem var secināt, ka skolēniem interesē Džefa Kinnija „Grega dienasgrāmata”, Ērika Kestnera "Emīls un Berlīnes zēni", Valda Rūmnieka „Ozola grāmata”, Stefānijas Meieres “Krēsla”. Tika pieminētas arī grāmatas: Tūve Jānsone “Bīstamā vasara”, Valdis Rūmnieks „Ozola grāmata”, Dž. K. Roulinga „Harija Potera” u.c., un no uzzīņu literatūras enciklopēdijas “Redzeslokā”.

Pēc šīs aptaujas rezultātu apkopošanas var secināt, ka bērnu lasītās grāmatas ir biežākas un nopietnākas nekā 3. klasē.

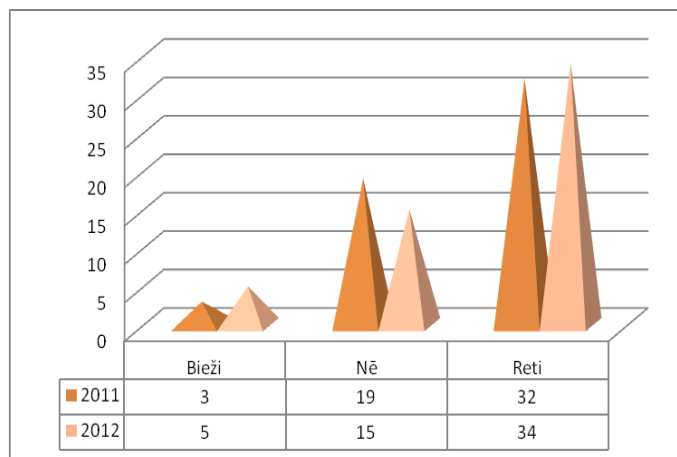
Arī uz jautājumu **“Kurš iesaka izlasīt grāmatas”**, atbildes ir mainījušās.

3.15.att. Grāmatu izvēle

No diagrammām var secināt, ka bērni vairāk ir sākuši lasīt pēc bibliotekāra un skolotāja ieteikumiem, kas liecina par bibliotēku stundu lietderību.

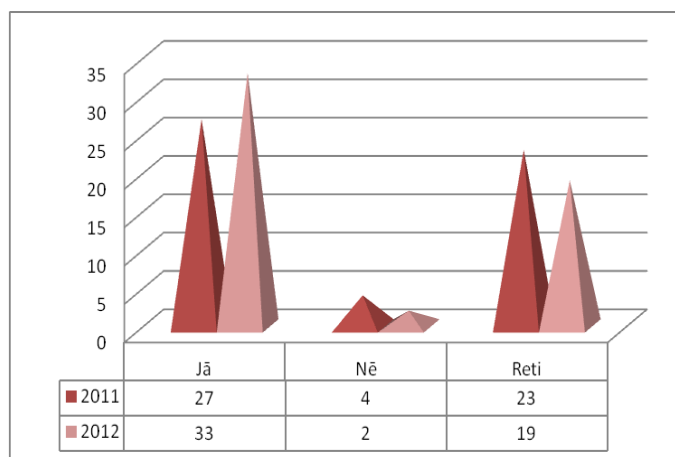
Tāpat ir vairāk pozitīvu atbilžu uz jautājumu **“Vai Tu runā ar saviem draugiem par izlasītām grāmatām?”**

3.16.att. Grāmatu satura pārrunas ar draugiem

Pēc atbildēm uz jautājumu **“Vai Tu ņem grāmatas no bibliotēkas?”**, noliedzoši atbildēja 2. Tas liecina par to, ka pierakstījušies visi aptaujātie, bet lasa ne visi. Salīdzinoši ar pagājušo mācību gadu, skolēni daudz biežāk izmanto bibliotēku.

Skolā regulāri notika bibliotekārās stundas, pēc tām tika uzdots jautājums **“Vai pēc bibliotekārās stundas esi izvēlējies kādu grāmatu?”**

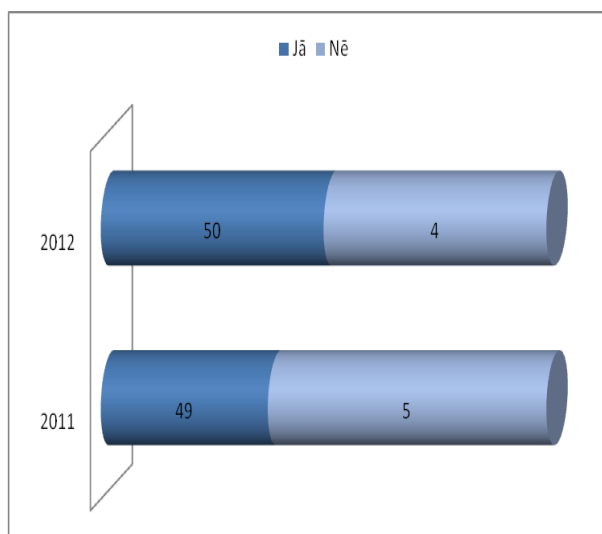

3.17.att. Grāmatu izvēle pēc bibliotekārajām stundām 2011. un 2012.gadā

Lielāks skaits ir pozitīvas atbildes, tātad bibliotekārās stundas ietekme uz grāmatu izvēli palielinājusies un pēc bibliotēku stundu apmeklējuma skolēni lasa vairāk.

ANKETA skolēniem par lasīšanas lomu Tavā dzīvē (sk. 19. pielikumu).

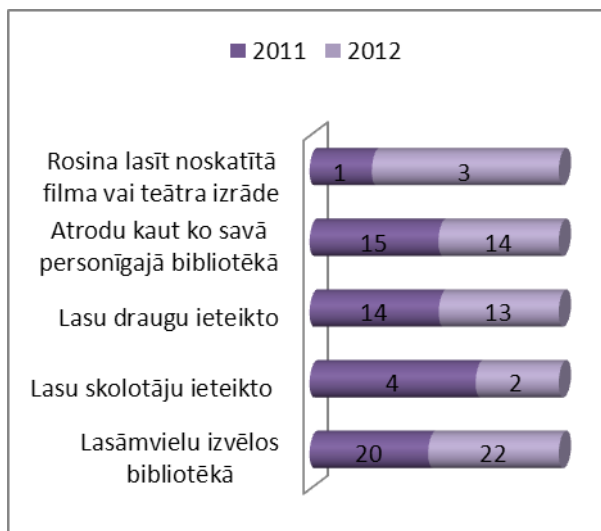
1. jautājums - Vai Tu labprāt lasi?

3.18.att. **Labprātīgā lasīšana**

Pēc apkopotiem rezultātiem iespējams izvērtēt un secināt, kādas ir skolēnu vēlmes lasīt. No 54 aptaujātiem skolēniem, salīdzinot 2011. un 2012. gadus, labprāt lasa vairāk skolēnu.

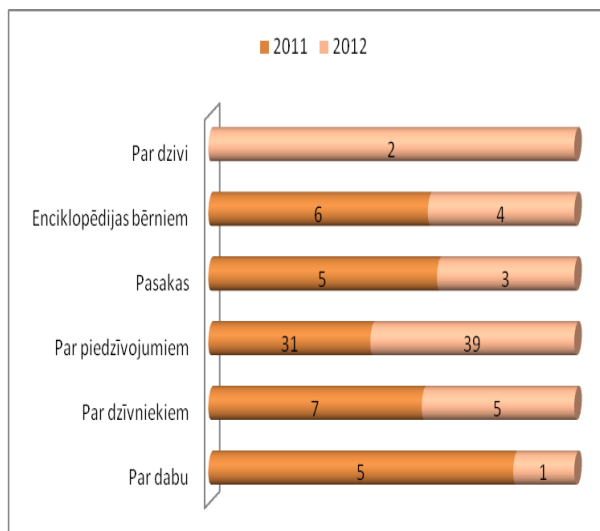
2. jautājums - Kā Tu izvēlies lasāmvielu?

3.19.att. **Lasāmvielas izvēle**

Lai noskaidrotu, kur vairāk skolēns izvēlas lasāmvielu, tika veikta aptauja 3. klasē un atkārtota 4. klasē. Pētījumā gaitā tika noskaidrots, ka lasāmvielu izvēlas bibliotēkā vairāk skolēnu.

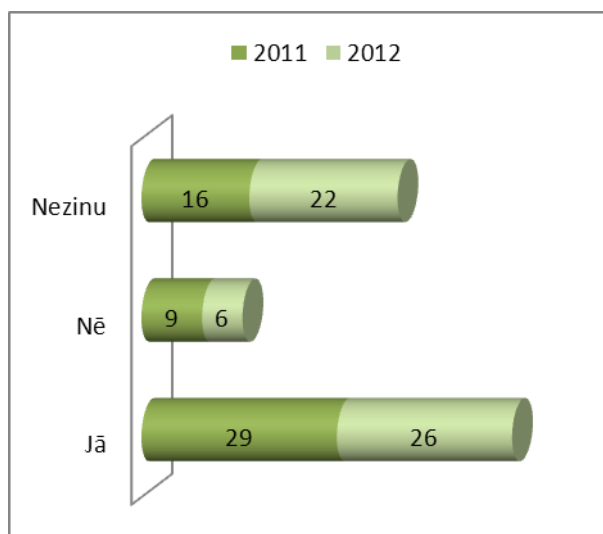
3. jautājums - *Par ko Tu labprāt lasi un kādas tēmas Tevi interesē?*

3.20.att. Lasāmvielas tēmas izvēle

Kā redzams apkopotajos rezultātos, skolēniem vairāk interesē grāmatas par piedzīvojumiem.

4. jautājums - *Vai Tev mācībās palīdz izlasītās grāmatas?*

3.21.att. Izlasīto grāmatu palīdzība mācībās

Tādā pašā veidā tiek veikts pētījums, vai mācībās palīdz izlasītās grāmatas, vairākums skolēnu atbildēja ar „Jā”, bet „Nē” atbildēja mazāk.

1.jautājums - *Es lasu grāmatas tad, kad* Uz šo jautājumu atbildes 3. un 4. klases skolēniem bija līdzīgas. Piemēram, lai paliktu gudrs; interesantas, smieklīgas; lai dabūtu labas atzīmes; uzlabotu lasīšanu; nezinu; lai daudz ko uzzinātu; lai izglītos; lai attīstītos fantāzija; lai rosinātu iztēli; lasīt - tas ir interesanti; liek lasīt skolotāji, vecāki.

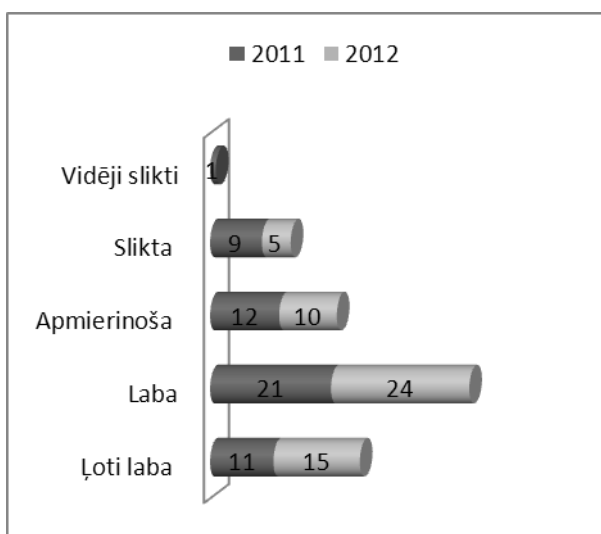
2.jautājums - *Kāds lasītājs tu esi?*

3.22.att. Skolēnu vērtējums par sevi kā grāmatu lasītāju

Attēlā apkopoti rezultāti liecina, ka no 54 skolēniem vairākums ir atbildējuši, ka lasa tikai to, kas liekas interesants un 1 nelasa, jo nepatika lasīt ne 3.klasē, ne 4.klasē.

3.jautājums - *Kāda ir Tava lasītprasme?*

3.23.att. Skolēna uzskati par savu lasītprasmi

Tātad izmaiņas nav ļoti lielas, bet tomēr tās ir, un par to ir prieks. Ja trešajā klasē tikai savu lasītprasmi ar „ļoti labi” novērtēja 11 skolēni, tad ceturtajā klasē jau 15. Divdesmit viens skolēns atzina, ka lasa labi, bet 4. klasē jau 24. Vidēji slikti 3. klasē atbildēja viens skolēns, ceturta klasē šāds rādītājs neuzrādās.

NOBEIGUMS

Pamatojoties uz zinātniski pētnieciskās literatūras analīzi, kā arī darba autores pētījuma rezultātiem un vērojumiem, var secināt, ka bibliotekārās stundas veido interesi un veicina lasītprasmi sākumskolā, ja

* skolotājs ievēro bērna psihofizioloģiskās vecuma īpatnības,

* bibliotekāro stundu tēmu izvēlē ievēro skolēnu kā lasītāju intereses.

Nenoliedzami lasītprasmei ir ļoti liela nozīme personības izveidē. Skolēnu lasītprasmes kvalitāti raksturo četri rādītāji: pareizība, apzinātība, ātrums, izteiksmīgums.

Iemācoties lasīt augstākajā līmenī, skolēni apgūst vairākus lasīšanas veidus: lasīšana skaļi, lasīšana pusbalsī vai klusi, izlases lasīšana, lasīšana lomās, lasīšana korī, kombinētā lasīšana. To var panākt, izmantojot dažādas metodes: lasīšana priekšā, skaļā un klusā lasīšana, lasīšana pusbalsī, izlases lasīšana, lasīšana lomās, korī, pa grupām, kā arī veicot dažāda veida pasvītījumus, konspektus.

Ārpusklases lasīšanai ir īpaša loma personības veidošanā. Tā attīsta un rosina radošumu skolēnu darbos un valodā, regulāri ieinteresē skolēnu lasīt, kā arī veicina viedokļu apmaiņu.

Svarīgi, lai vecāki saprastu un atbalstītu bērnu lasīšanas procesā, rosinot bērnu lasīt, klausīties audioierakstus, lasiet viņam priekšā, apspriest izlasīto. Kopā ar bērniem apmeklēt bibliotēku, grāmatnīcas un palīdzēt izvēlēties atbilstošo lasāmvielu.

Pēc zinātniski pētnieciskās literatūras analīzes un darba autores pētījumu rezultātiem var secināt, ka skolas bibliotēka ir neatņemama izglītības iestādes sastāvdaļa, kas veicina informācijas ieguves un patstāvīgās mācīšanās iemaņu veidošanos. Lasīšanas interesi veiksmīgi var veicināt ar dažādām metodēm, kuru izmantošanai plašas iespējas paver bibliotekārās stundas.

Lai piesaistītu skolēnus grāmatai, interesantākās darba metodes bibliotekārajās stundās:

- tikšanās ar rakstniekiem un dzejniekiem,
- tematiskās izstādes,
- konkursi un viktorīnas,
- izlasīto grāmatu ilustrāciju izstādes,
- ekskursijas.

Analizējot bibliotekāro stundu plānus, var secināt, ka trīs stundas mācību gadā ir pārāk maz, lai pilnvērtīgi ieinteresētu skolēnus lasīt, bet mācību stundu noslogojums neparedz citu iespēju. To var secināt, izvērtējot skolotāju aizpildītās anketas. Interesantākās stundas nenoliedzami bija tās, kur tika uzaicināti viesi un patstāvīga darbošanās. Mazāk veiksmīgas

stundas bija tās, kur skolēniem pašiem jālasa un par izlasīto jāstāsta, bet to nevar teikt par visiem.

Darba rezultātā izdarīti secinājumi:

1. 3. un 4. klases skolēni sasnieguši noteiktu lasītprasmes līmeni, tāpēc nepieciešams nostiprināt un pilnveidot lasīšanas iemaņas un prasmi, jo tikai neatlaidīga vingrināšana dod vēlamus rezultātus ikvienā jomā. Lai rosinātu skolēnus pilnveidot lasītprasmi, nepieciešams dažādot lasīšanas metodes un paņēmienus, veikt mērķtiecīgu tekstuālā materiāla atlasīšanu un atbilstošu mācību līdzekļu izveidi.
2. Pedagoģiskā pētījuma rezultāti rāda, ka, izmantojot daudzveidīgas darba metodes, paņēmienus, salīdzinot lasītprasmes līmeni mācību gada sākuma un noslēgumā, redzams kāpums. Pētījumi ir pierādījuši autores izstrādāto, izmantojamo metožu un paņēmienu efektivitāti mācību procesā. Lai nonāktu pie detalizētākas analīzes, nepieciešami ilgstoši pētījumi.

Pēc pedagoģiskā izmēģinājuma darbības rezultāta pierādījās, ka bibliotēkārā stunda veicina lasīšanas interesi. Lasītprasme tiks veicināta, ja bibliotēkārā izvēlēties bērniem saistošu tēmu un bibliotēkārā stunda skolēnos rosinās emocionālās attieksmes veidošanos.

Pēc bibliotēkārā stundu apmeklēšanas lasītāju skaits bibliotēkā palielinājās, kas liecina par bibliotēkārā stundu nozīmi skolēnu lasītprasmes veicināšanā, kā arī radās interese par grāmatām un to lasīšanu. Tā kā skolēnu interese lasīšanā ir ļoti dažāda (no grāmatu nelasīšanas līdz pat vecumposmam neatbilstošas literatūras lasīšanai), bet tai ir svarīga nozīme skolēna intelektuālajā attīstībā, tad arī svarīga ir bibliotēkārā stundu nepieciešamība skolā - ko arī autore savā darbā pierādīja un sasniedza izvērztos mērķi. Pētījuma uzdevumi ir izpildīti, tātad skolēnu lasītprasme uzlabojas, ja skolotāji sadarbojas ar skolas bibliotēku un savā darbā pielieto daudzveidīgas darba metodes.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

1. **Anspoka, Z.** *Latviešu valodas didaktika. 1. - 4. klase.* Rīga: Raka, 2008. 474 lpp.
2. *Ar mūsdienu acīm uz klasiskām lietām: saturs un metodika : latviešu valodas metodisko rakstu krājums / Raimonda Gauše, Anda Kuduma, Diāna Laiveniece, Linda Lauze, Anna Vulāne.* Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2011. 168 lpp.
3. **Auziņa, I.** *Teksta interpretācijas pieejas literatūras stundā 4.-12.klasei / Inese Auziņa; red. Lolija Soma.* Rīga: ZvaigzneABC, [200?]. 49 lpp.
4. *Bibliotēku zinības sākumskolai.* Metodiskais līdzeklis skolu bibliotekāriem. Rīga: Pētergailis, 2007. 61 lpp.
5. *Bērnu literatūras centrs.* [tiešraide] - [atsauce 14.03.12.]. Pieejams: <http://www.lnb.lv/lv/par-lnb/struktura/biblioteku-attistibas-instituts/bernu-literaturas-centrs//bernu-literaturas-centrs>
6. **Birzniece, E.** Atkārtota teksta lasīšana – atslēga uz labu lasīšanas tempu. *Izglītība un kultūra*, 2012, Nr.4, 13. lpp.
7. **Birzniece, E.** Mūsdienīga lasītāpmācība – teksta izpratne kā lasīšanas pamatuzdevumi. *Izglītība un kultūra*, 2012, Nr. 6. 11. lpp.
8. **Dambrāne, L.** *Kā organizēt un vadīt I-VII klašu skolēnu ārpusklases lasīšanu.* Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība, 1958. 132 lpp.
9. **Geske, A.** *Skolēnu sasniegumi lasītprasme Latvijā un pasaulē / Andrejs Geske, Antra Ozola.* Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007. 191 lpp.
10. **Hļebņikova, J.** *Skolas bibliotēkas loma lasīšanas motivācijas veicināšanas procesā,* LU Sociālo zinātņu fakultāte, Informācijas un Bibliotēku studiju nodaļa, Rīga, bakalaura darbs. 2010. 85 lpp.
11. *Ilustrētā svešvārdu vārdnīca: ap 25 000 šķirķļu un 2500 attēlu / sast.: Indra Andersone, Ilze Čerņevska, Inta Kalniņa,* Rīga: Avots, [2005]. 891 lpp.
12. *Kā organizē disputu skolā.* Rīga, 1971. 11 lpp.
13. **Ķīlis, R.** Par literatūras mācīšanu skolā. *Vēstis skolai*, 2000, Nr.16. 10.-11. lpp.
14. **Lagzdiņa, B.** Skolēns grāmatu pasaulē. *Skolotājs*, 1998, Nr.6. 88. - 90. lpp.
15. **Ļubļinska, A.** *Bērņa psiholoģija.* Rīga: Zvaigzne, 1979. 384 lpp.
16. *Masu darbs ar bērniem un pusaudžiem.* Rīga: V. Lāča Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1987. 57 lpp.
17. **Matisāne, I.** Kā sekmīgi ieviest ārpusklases lasīšanu? *Izglītība un kultūra*, 2010, Nr. 40. 9. lpp.

18. **Pleika, V.** Lasīšana kā informācijas ieguves veids. *Izglītība un kultūra*, 1997, Nr.8. 20.-21. lpp.
19. **Ptičkina, Ā.** *Kā mācīsim bērņus lasīt un rakstīt*. Rīga: Zvaigzne ABC, 1997. 71 lpp.
20. **Ptičkina, Ā.** *Lasīšanas mācību sākumskolā*. Rīga: Pētergailis, 1999. 111 lpp.
21. Republikas galvenā bibliotēka. *Grāmata*, 1990. Nr.3. 86. - 87. lpp.
22. **Rubana, I. M.** Mācīties darot: interaktīvas mācības. Rīga: RaKa, 2004. 262 lpp.
23. **Rune, M.** *Stratēģijas literatūras apgūvē pamatskolā*. Rīga: RaKa, 2003. 230 lpp.
24. *Skolēna attīstības pedagoģiskajā procesā sākumskolā*. Rīga: Mācību apgāds NT, 1998. 72 lpp.
25. **Stikāne, I.** *Vērtību pasaule latviešu bērņu literatūrā*. Rīga: RaKa, 2005. 191 lpp.
26. **Streļcova, L.** Biblioterapija - tikumiski estētiskās audzināšanas metodes. *Psihologija ģimenei un skolai*, 2007, Nr.4. 18. - 22.lpp.
27. **Tretjakova, S.** Pie mums skolēns var aizpildīt tos zināšanas robus, kas neizbēgami rodas skolā, *Sākums* 1998. Nr.4. 4. - 7. lpp.
28. **Tūbele, S.** *Disleksija vai lasīšanas traucējumi*. Rīga: RaKa, 2008. 161 lpp.
29. **Tūna, A.** Grāmata savam priekam. *Skola un ģimene*, 1999, Nr.5. 36. - 37. lpp.
30. *Vienota runas un rakstu sistēma pamatizglītības 1.–4. klasē*. [tiešraide] - [atsauce 23.03.12.]. Pieejams: http://www.valodina.lv/noderfaili/vienrunrakstsist_1_4kl.pdf
31. **Егоров, Т. Г.** *Психология овладения навыком чтения*. Санкт-Петербург: КАРО, 2006. 296 с.
32. **Кулибина, Н. В.** *Читаем по-русски на уроках и дома*. Rīga: Retorika A, 2008. 125 с.

PIELIKUMI

Lasīšanas tehnika

Skolēna individuālā karte

Vārds, uzvārds, klase _____

			Kļūdu veidi					
Klase	Datums	Izteiksme	Kļūdainas vārda beigas	Kļūdas garumzīmēs	Kļūdainas skaņas	Vārda minēšana	Vārdu skaits minūtē	Piezīmes
1. klase								
2. klase								
3. klase								
4.klase								

Pārrunas par izlasīto grāmatu

Par izlasīto grāmatu veido ilustrāciju

Tikšanās bibliotēkā

Z. Ērgles mazdēlu

„Jumava” darbiniekiem

Latviešu rotaļas un tradīcijas- Iveta, Vidvuds Medeņi

Grāmatu lasīšana priekšā

Bērnu lasīšanu veicināšanas veids- diskusija

Grāmatu lasīšana

Saruna par izlasīto

Auseklā dzejas apskats

Skolēnu ekskursija uz Zvaigzni ABC

ANKETA 3.-4. KLASES SKOLĒNIEM

Mēs vēlētos uzzināt, kādas grāmatas Tev visvairāk interesē, tāpēc atbildi uz šiem jautājumiem.

Anketa anonīma (vārds, uzvārds nav jāraksta).

Aizpildiet anketu lūdzu, izvēlējies vienu atbildi, (apvelkot pareizās atbildes ciparu).

1. Kā Tev vislabāk patīk pavadīt brīvo laiku?

- 1.Datorspēles
2. Skatīties televizoru
3. Lasīt grāmatas

2. Kādu grāmatu Tu esi lasījis pēdējā laikā?

3. Vai kāds Tev to ieteica ja” Jā”, tad kas?

- 1.Pats izvēlējies
- 2.Skolotājs
- 3.Vecāki
- 4.Draugi, skolas biedri
- 5.Bibliotekārs

4. Vai Tu runā ar saviem draugiem par izlasītajām grāmatām?

- 1.Nē
- 2.Reti
- 3.Bieži

5. Kādas bērnu avīzes un žurnālus pasūta Tavās mājās?

6. Vai Tavi vecāki(Tu pats) šonedēļ ir nopirkuši kādu bērnu avīzi vai žurnālu? Uzraksti, kādu

7. Vai Tu ņem grāmatas no bibliotēkas?

- 1.Nē
- 2.Jā

8. Vai Tu regulāri apmeklē bibliotēku?

1.Jā

2.Reti

3.Nē

9. Vai vecāki Tev pērk grāmatas?

1.Nē

2.Jā

10. Vai Tava māte lasa grāmatas?

1.Nē

2.Jā

3.Bieži

11. Vai Tavs tēvs lasa grāmatas?

1.Nē

2.Jā

3. Bieži

12. Kāda ir Tava mīļākā grāmata?

13. Kurā klasē Tu mācies?

3. kl. vai 4.kl.

14. Tu esi

1. Zēns

2. Meitene

Paldies par atsaucību!

ANKETA SKOLOTĀJIEM

Lai noskaidrotu, kādas ir skolotāju domas par bibliotekāro stundu nozīmi mācību procesā, lūdzam aizpildīt šo anketu.

1. Kādas ir Jūsu domas par bibliotekārajām stundām?
 - Tās ir ļoti nepieciešamas manam darbam
 - Tām nav būtiskas nozīmes manā darbā
 - Tās vispār nav nepieciešamas
2. Kā bibliotekārās stundas veicinātu skolēnu interesi par konkrētu mācību priekšmetu?
 - Jā
 - Nē
 - Daļēji
 - Nav novērots
3. Kā bibliotekārās stundas ietekmē skolēnu izziņas procesu?
 - Jā
 - Nē
 - Daļēji
 - Nav novērots
4. Kā bibliotekārās stundas veicina skolēnu interesi par grāmatu?
 - Jā
 - Nē
 - Daļēji
 - Nav novērots
5. Cik bieži varētu notikt bibliotekārās stundas?
 - 1 reizi nedēļā
 - 1 reizi mēnesī
 - 1 reizi pusgadā

Paldies!

ANKETA 3.-4. KLASES SKOLĒNU VECĀKIEM

Labdien, cien. vecāki!

Lūdzu, aizpildiet šo anketu, lai kopā mēs varētu veicināt Jūsu bērna interesi par lasīšanu.

Anketa ir anonīma(vārds, uzvārds nav jānorāda).

1. Cik bieži Jūs ģimenē pērkat jaunas grāmatas?

2. Vai Jūs kopā ar bērnu esat bijuši (atbilstošo apvelciet):

- Bibliotēkā: jā nē
- Grāmatu veikalā: jā nē

3. Vai Jūs lasāt grāmatas kopā ar bērniem:

- Jā
- Nē
- Dažreiz

4. Vai izlasīto pārrunājat kopā ar saviem bērniem:

- Jā
- Nē
- Dažreiz

5. Par ko Jūs visbiežāk sarunājaties ar savu bērnu?

6. Kādas grāmatas Jūs pērkat savam bērnam?

7. Kāda ir Jūsu bērna lasītprasme?

- Ļoti laba
- Laba
- Apmierinoša
- Slikta
- Cita atbilde _____

8. Vai Jūs savam bērnam lasāt priekšā?

Paldies par atbildēm!

Darba lapa. Z. Ērgle – rakstniece, ar pilsētu saistīta māksliniece

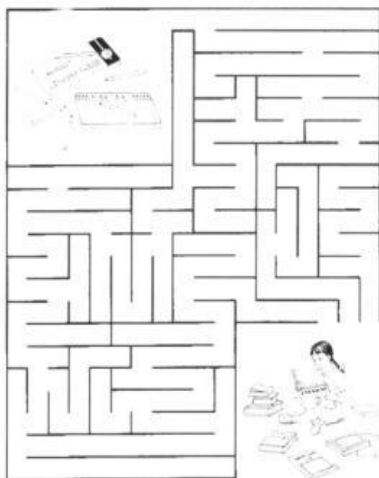
Sveiks, svētkos!

Vai zini stāstu par mazo meitenīti Zentu?
 Un to, kā pirms 90 gadiem svinēja svētkus? Un to,
 kādas bija bērnu spēles senāk un – kuras skolas
 direktoram uz darbagalda sēdēja dzīva vāverīte?
 Ja ne – tad kopā ar SPICO lasīsim Zentas Ērgles atmiņu
 grāmatu Pāri gadiem bērņības zemē!
 Bet vispirms – parādi, ko TU proti!

Uzraksti un uzzīmē savu spilgtāko piedzīvojumu!

Zīmējums

Palīdzī mazajai Zentai atrast ceļu līdz
 jaunajiem zīmuliem!

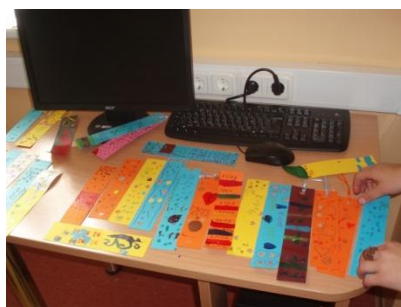
Kas attēlots zīmējumā?
 Aplūko zīmējumu un uzraksti,
 kādi notikumi tajā attēloti?

Tiekamies Zentas Ērgles grāmatas Pāri
 gadiem bērņības zemē lappusēs un lasām
 žurnālu SPICA!

Zenta Ērgle

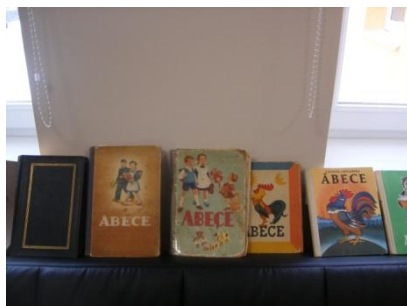
Z. Ērgle – rakstniece, ar pilsētu saistīta māksliniece stundas fotogrāfijas.

Iepazīšanās ar Ē. Kestnera daiļradi stundas fotogrāfijas.

„Burtiņš, burtiņš, komatiņš” stundas fotogrāfijas.

ANKETA 3.-4. KLASES SKOLĒNIEM

Lai uzzinātu Tavas domas par bibliotekārām stundām, lūdzu, atbildi uz šiem jautājumiem.

Anketa anonīma(vārds, uzvārds nav jāraksta).

Izvēlies vienu atbildi, apvelkot atbilstošās atbildes ciparu.

1.Vai pēc bibliotekārās stundas apmeklējuma esi izvēlējies kādu grāmatu?

1. jā

2. reti

3. nē

2. Vai bibliotekārās stundas Tevī rosina interesi par grāmatu lasīšanu?

1. jā

2. reti

3. nē

3. Nosauc, kāda informācija bibliotekārās stundās Tev rosina interesi par grāmatu lasīšanu?

Paldies!

ANKETA SKOLĒNIEM PAR LASĪŠANAS LOMU TAVĀ DZĪVĒ

Anketa ir anonīma(vārds, uzvārds nav jānorāda).

Pareizo atbildi iekrāso aplītī ○

1.Vai Tu labprāt lasi?

Jā ○

Nē ○

2.Kā Tu izvēlies lasāmvielu?

Lasāmvielu izvēlos bibliotēkā ○

Lasu skolotāju ieteikto ○

Lasu draugu ieteikto ○

Atrodu kaut ko savā personīgajā bibliotēkā ○

Rosina lasīt noskatītā filma vai teātra izrāde ○

3.Par ko Tu labprāt lasi un kādas tēmas Tevi interesē?

Par dabu ○

Par dzīvniekiem ○

Par piedzīvojumiem ○

Pasakas ○

Enciklopēdijas bērniem ○

Citas ○

4.Vai Tev mācībās palīdz izlasītās grāmatas?

Jā ○

Nē ○

Nezinu ○

5. Es lasu grāmatas tad, kad

6. Kāds lasītājs tu esi?

Lasu ļoti daudz

Lasu tikai to, kas liekas interesants

Lasu, jo liek vecāki

Lasu, jo liek skolotāji

Nelasu, jo nepatīk lasīt

7. Kāda ir Tava lasītprasme?

Ļoti laba

Laba

Apmierinoša

Slikta

Cita atbilde _____

Paldies!